

Fra folkehøringen til Folketinget

Hansen, Kasper Møller

Publication date:
2006

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Hansen, K. M. (2006). *Fra folkehøringen til Folketinget*. København: Dansk kommunikation for Folketinget.

Fra Folkehøringen Til Folketinget

Rapport over deltagernes svar på spørgeskemaerne i forbindelse med
Folketingets og TV2s Europahøring 2006 29.-30. april 2006

Dansk Kommunikation
Maj 2006

Indholdsfortegnelse

1. Europahøring 2006.....	2
2. Europahøringen 2006 – metoden	5
2.1 Et Minidanmark mødes	5
2.2 De oplyste deltagere.....	7
3. Vælgerens europadagsorden	16
4. Et enklere EU	20
5. Hvem skal løse Europas grænseoverskridende problemer?.....	26
6. EU's indsats i forhold til terror, miljø, forskning og social tryghed.....	29
7. EU's naboer.....	31
Bilag 1. Program for Europahøring 2006.....	37
Bilag 2. Oversigt over rekrutteringen til Europahøringen 2006	38

Denne rapport er udarbejdet for Folketingets Europaudvalg af Kasper Møller Hansen og Jacob Andersen Dansk Kommunikation som led i Europahøring 2006. Den kan frit gengives med kildehenvisning. Forsidebilledet er malet af Lise Aarup. Illustrationen s. 7 er udført af Erik Ambjørn, Datagraf.

1. Europahøring 2006

De følgende sider sammenfatter de svar, som vælgerne har givet på en række store europæiske spørgsmål i forbindelse med den folkehøring, som Folketinget og TV2 gennemførte d. 29.-30. april 2006 på Syddansk Universitet med bistand fra Dansk Kommunikation (Communico).

Sammenfatningen bygger de fleste steder på almindelige sammentællinger og udregning af gennemsnit. Mere avancerede statistiske værktøjer er kun anvendt få steder. Målet har *ikke* været at gennemføre en politologisk analyse af vælgerkorpsset, men at fremlægge vælgernes holdninger.

Rapporten er udformet for at tilfredsstille kravet om hurtigst muligt at kunne inddrage resultaterne af folkehøringen i den politiske proces, herunder i den offentlige debat. *Hvordan* det skal gøres er imidlertid ikke forfatterens sag. Svarene er fremlagt så nøgternt som muligt, uden forsøg på at trække bestemte resultater frem, der kunne formodes at være af særlig politisk interesse eller have særlig nyhedsværdi.

Resultaterne vil i de kommende uger blive gennemskrevet og indgå i den bog, der også beskriver blandt andet høringens genklang i medierne og indtryk fra de godt tyve proceskonsulenter, der ledede gruppedebatterne. Bogen vil også rumme et engelsk resume. Gennemskrivningen vil sikre en lettere forståelse og en bredere formidling af resultaterne. Bogformen vil fremstille flere af tabellerne grafisk for at lette fortolkningerne, overskueligheden og læsevenligheden. Af pladshensyn kan der også være enkelte tabeller, som er med i denne afrapportering, men som ikke vil være at finde i bogudgaven.

De spørgsmål, som høringens har beskæftiget sig med, bygger på de fem overordnede emner, som Folketingets Europaudvalg og Planlægningsgruppen for Borgernes Dagsorden blev enige om sidste år. For at undgå en alt for sammenpresset dagsorden for høringen blev det fra starten besluttet at udelade de to spørgsmål, der egner sig dårligst til at blive behandlet i høringsformen.

Tilbage blev følgende hovedemner:

- Hvilke grænseoverskridende problemer, som Europa står overfor, bør der lægges særlig vægt på at løse - og hvilken rolle skal EU spille?
- Hvilke problemer er de største i EU-samarbejdet?
- Hvor går EU's grænser?

Med udgangspunkt i disse tre spørgsmål udarbejdede Dansk Kommunikation i samspil Europaudvalgets Sekretariat et spørgeskema, som Epinion anvendte i en telefoninterviewundersøgelse, der dannede grundlaget for rekrutteringen af deltagerne til Europahøringen. Denne første survey har primært designet for at kunne fokusere diskussionerne på selve høringen. Derfor er spørgsmålene formuleret som en type prioriteringsspørgsmål, hvor en række udfordringer, problemer og krav bliver vurderet af borgerne. Samtidig er telefoninterviewet også referencepunkt for sammenligninger mellem deltagerne og borgerne generelt.

Under Europahøringen blev der gennemført tre spørgeskemaundersøgelser for primært at skabe indblik i deltageres holdninger til principielle, aktuelle EU-spørgsmål under de tre hovedemner. Spørgsmålene forsøger at dække alle dele af det europapolitiske spektrum ind. De er udvalgt i

dialog med Europaudvalgets sekretariat, men Dansk Kommunikation (Communico) bærer ansvaret for det endelige udvalg og for de endelige formuleringer.

Udover de europapolitiske spørgsmål har deltagerne også evalueret Europahøringens mange elementer.

Hvad er en folkehøring?

Europahøring 2006 er gennemført som en folkehøring, der på engelsk betegnes Deliberative Poll®. Metoden er oprindelig udviklet af professor James S. Fishkin.

Den grundlæggende idé er at kombinere to demokratiske idealer - deliberation og repræsentativitet. Deliberation kommer til udtryk ved at deltagerne argumenterer for deres holdninger og lytter til hinandens argumenter, og opnår en øget viden om emnet. Repræsentativiteten kommer til udtryk ved, at deltagerne afspejler det så mange demografiske og holdningsmæssige karakteristika ved vælgerne som muligt.

Før høringen, som bringer deltagerne under samme tag, modtager deltagerne en informationspakke, som på en politisk balanceret måde giver deltagerne mulighed for at sætte sig nærmere ind i de spørgsmål, der skal diskuteres på selve høringen.

Under selve folkehøringen diskuterer deltagerne henholdsvis i mindre grupper med hinanden. De møder også eksperter og toppolitikere i plenum, hvor de kan stille direkte spørgsmål.

Før, under og som afslutning bliver deltagerne stillet en række spørgsmål via et spørgeskema. Da deltagerne i udgangspunktet afspejler danskernes holdninger, vil det afsluttende svar på spørgeskemaet give et billede af, hvad vælgerne ville mene, hvis de havde haft mulighed for at deltage i en tilsvarende proces med gode rammer for information og diskussion. Hele begivenheden dækkes intenst af TV og andre medier.

Første gang folkehøringen blev anvendt på nationalt plan i Danmark var i 2000. Emnet var ja eller nej til dansk deltagelse i eurosamarbejdet og det fandt sted ca. 3 uger før folkeafstemningen. Høringen var arrangeret af Huset Mandag Morgen, Danmarks Radio og Syddansk Universitet, der også den gang lagde lokaler til begivenheden. Siden er formen udviklet og tilpasset, og Europahøring 2006 er således tilpasset til de særlige ønsker, som Europaudvalget har haft om at gøre bedre plads for offentlig debat, medier og for partier og bevægelser end det er tilfældet i den "ortodokse" model.

Programmet for Europahøringen var en vekselvirkning mellem gruppediskussioner deltagerne imellem og debatter, hvor deltagerne stillede spørgsmål til politikere og eksperter. Gruppediskussionerne blev ledet af neutrale, erfarne ordstyrere, der sørgede for, at alle kunne komme til orde. Hele programmet er at finde i bilag 1.

Der er gjort forsøg på at sammenholde resultaterne af høringen med anden dansk opinionsforskning på EU-området. Øvelsen er vanskelig, fordi der ikke i mange år er gennemført så omfattende og detaljerede undersøgelser af det, som er i fokus her.

Den stikprøve af befolkningen, der er udtaget, er repræsentativ for EU-holdningerne hos danske vælgere. Det gælder ikke overraskende for de 2.500 respondenterne på telefonsurveyen, men det gælder også for de 419 deltagere i høringen. Det viser sammenlignende analyser af de to stikprøver. Resultaterne udtrykker med andre ord, hvad hele vælgerbefolkningen ville mene, hvis de havde været igennem de diskussioner mv. som høringens deltagere var. Da høringsprocessen imidlertid ikke rokker ved de grundlæggende holdninger hos det store flertal af deltagere, er der ingen tvivl om at resultaterne i det store hele afspejler vælgerens synspunkter. Man skal ikke lægge det store i, om en procentandel eller indekssværdi er fem procent højere eller lavere end en anden, men de grundlæggende fordelinger vil kunne genfindes i enhver anden seriøs opinionsundersøgelse.

Generelt er der i øvrigt næppe tvivl om, at deltagerne vidste, hvad de svarede på. Dels der generelt god overensstemmelse mellem deres svar før og under høringen. Det påvirker således ikke svarene særlig meget, at bliver stillet i forskellige sammenhænge eller i en anden rækkefølge.

Dels er der meget få ved-ikke svar og manglende afkrydsninger på spørgsmålene, hvilket tyder på at spørgsmålsformuleringen har været forståelig for borgerne. (ved-ikke/svarer ikke er i øvrigt udeladt fra analyserne, hvis intet andet er anført.)

Rapporten har fem afsnit udover denne indledning. I afsnit 2 beskrives høringens grundprincipper, rekrutteringen af deltagerne, deltagerens repræsentativitet og ikke mindst deltagerens evaluering af arrangementet. I afsnit 3 præsenteres deltagerens vurdering af vigtigheden af Europas grænseoverskridende problemer. Afsnit 4 analyser deltagerens synspunkter i forhold til EU's forenkling, som var det interne problem som deltagerne prioriterede som højest i telefoninterviewet. Afsnit 5 præsenterer deltagerens holdninger til hvilke opgaver der skal ligge i EU regi og hvilke der skal ligge hos nationalstaterne. Analyserne i afsnit 6 viser deltagerens synspunkter på forskelle konkrete forslag til EU indsat overfor terror, miljø, forskning og teknologi og social tryghed. Endelig analyserer afsnit 7 hvilke krav deltagerne stiller til nye ansøgerlande og hvilke lande som skal have medlemskab og hvilke lande EU skal have et udbygget samarbejde med.

Dansk Kommunikation har det fulde ansvar for alle formuleringer og tabeller i denne rapport, såvel som for den databehandling, som de bygger på. Alle fejl er således også vores – og vi er taknemmelige for at blive gjort opmærksom på dem. Det kan ske på adressen jacob@communico.nu

Kasper Møller Hansen og Jacob Andersen
Dansk Kommunikation (Communico)
Maj 2006.

2. Europahøringen 2006 – metoden

I dette afsnit vil de metodiske og procesmæssige elementer i Europahøringen 2006 blive diskuteret. Desuden tegnes et portræt af deltagerne og deltageres evaluering af arrangementet analyseres.

2.1 Et Minidanmark mødes

En af de helt store logistiske opgaver ved en folkehøring er at tilrettelægge rekrutteringen, så det sikres at de, der møder op 2 måneder senere til folkehøringen rent faktisk udgør et "MiniDanmark". Et overblik af rekrutteringsforløbet findes i bilag 2.

Målet var at få 380 deltagere, men der endte med at møde 419 op til Europahøringen. Der var gennem hele rekrutteringsforløbet en meget stor interesse fra danskernes side om at deltage. Mere end halvdelen, som blev interviewet via telefonen, udtrykte således interesse for at ville deltage i Europahøringen.

Det helt centrale for en folkehøring er at deltagerne afspejler vælgerne på en lang række centrale karakteristika. Især holdningsrepræsentativiteten er central, for det viser at deltagerne afspejler de holdninger som er tilstede i det samlede danske vælgerkorps, og at deltagerne ikke blot er Tordenskjolds soldater, som så ofte dominerer den offentlige debat.

I telefoninterviewet blev alle 2505 interviewede spurgt om hvilket parti de stemte på ved folketingsvalget i 2005. Tabel 2.2 sammenligner de 419 deltageres stemmeadfærd med det faktiske resultat fra folketingsvalget 2005.

Tabel 2.1: Deltageres stemmeadfærd ved folketingsvalget 2005 (pct)

	Deltageres stemmeadfærd ved folketingsvalget 2005	Resultatet af folketingsvalget i 2005
A: Socialdemokratiet	23,1	25,8
B: Radikale	9,3	9,2
C: Konservative	11,7	10,3
D: Centrum-Demokraterne	0,0	1,0
F: Socialistisk Folkeparti	6,4	6,0
K: Kristendemokraterne	1,3	1,7
M: Minoritetspartiet	0,5	0,3
O: Dansk Folkeparti	13,5	13,3
V: Venstre	29,2	29,0
Ø: Enhedslisten	5,0	3,4

Antal svar (n) 377. Ikke-partisvar er udeladt. Spørgeformulering "Det kan være vanskeligt at huske, hvad man stemte ved sidste folketingsvalg eller om man fik stemt. Kan du komme i tanke om, hvad du stemte ved sidste folketingsvalg (8. februar 2005)?"

Som tabel 2.2 viser, er der en overordentligt flot afspejling mellem deltageres partivalg og den faktiske stemmefordeling ved folketingsvalget i 2006.

Hvis vi ser på holdninger til Europa, EU's forenklingdiskussion og kravene til nye ansøgerlande er deltagerne fuldt ud repræsentative i forhold til den generelle befolkning. Disse tabeller analyseres i henholdsvis afsnit 3, 4 og 6.

Den helt klare konklusion er, at deltagerne afspejler en meget stor holdningsrepræsentativitet i forhold til vælger generelt.

En anden måde at se på afspejling af befolkningen er vha. deltagernes køn og alder.

Tabel 2.2: Kønsfordelingen blandt deltagerne (pct)

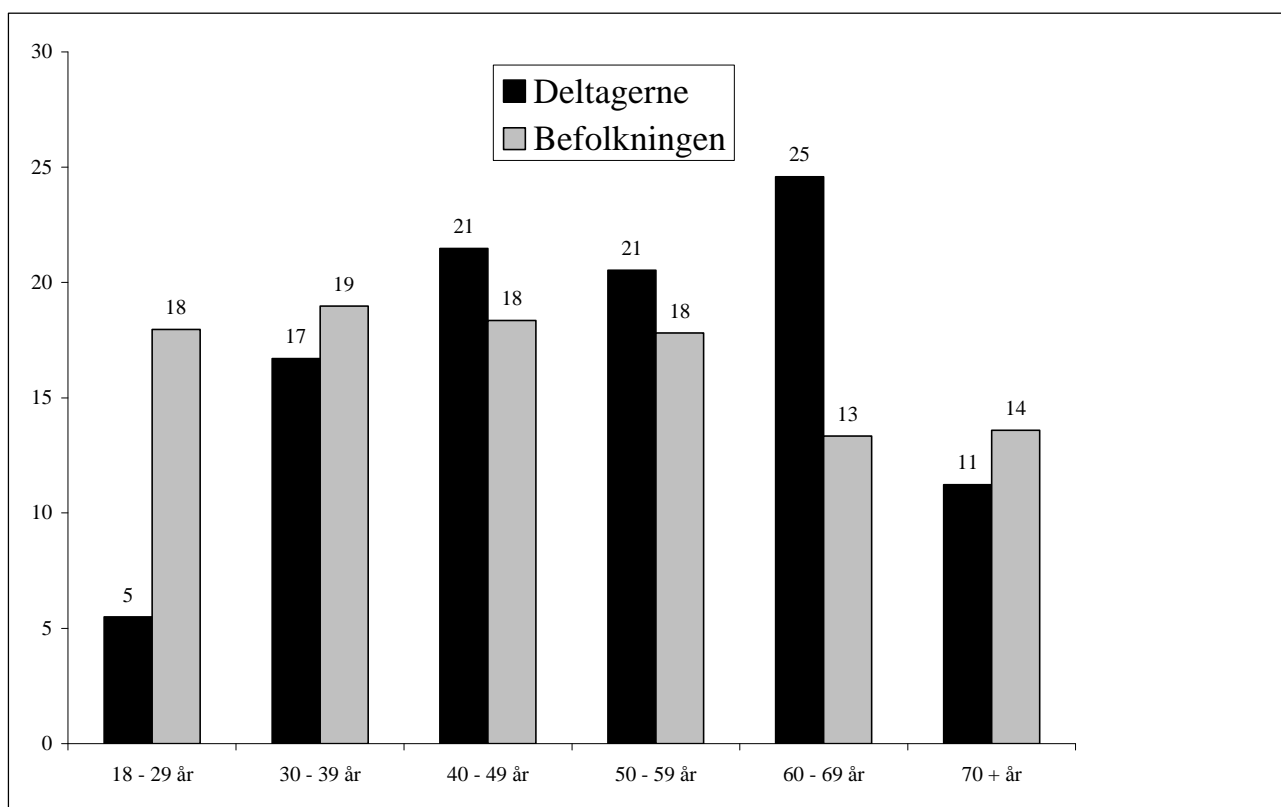
Mand	57
Kvinde	43

Antal svar (n) 419.

Som tabel 2.2 viser, er der en lille overvægt af mænd blandt deltagerne. Forskellen udgør dog kun 30 mænd. Det svare til, at hvis der havde været 1.5 flere kvinder og 1.5 færre mænd i hver gruppe ville kvinder havde haft en overvægt på Europahøringen 2006.

Hvis man ser på aldersfordelingen på de 419 deltagerne, viser det sig, at der er en overrepræsentation af de 60 til 69-årige på bekostning af de helt unge vælgere. Skævheden svarer til at såfremt to personer i hver gruppe havde været mellem 18-29 år frem for mellem 60-69 år ville aldersfordelingen mellem deltagere og befolkning havde været næsten perfekt. Det skal samtidigt understreges, at sammenligningen er til befolkningen og altså ikke til vælgerne. En alderssammenligning til de personer, som faktisk stemte til folketingsvalget i 2005 viser et bedre sammenfald mellem deltagere og vælgere, fordi de helt unge i større udstrækning end den 60-69 årige er sofavælgere. De andre aldersgrupper svarer til deres andel af befolkningen.

Figur 2.3: Deltagerens aldersfordeling sammenlignet med befolkningens (pct)

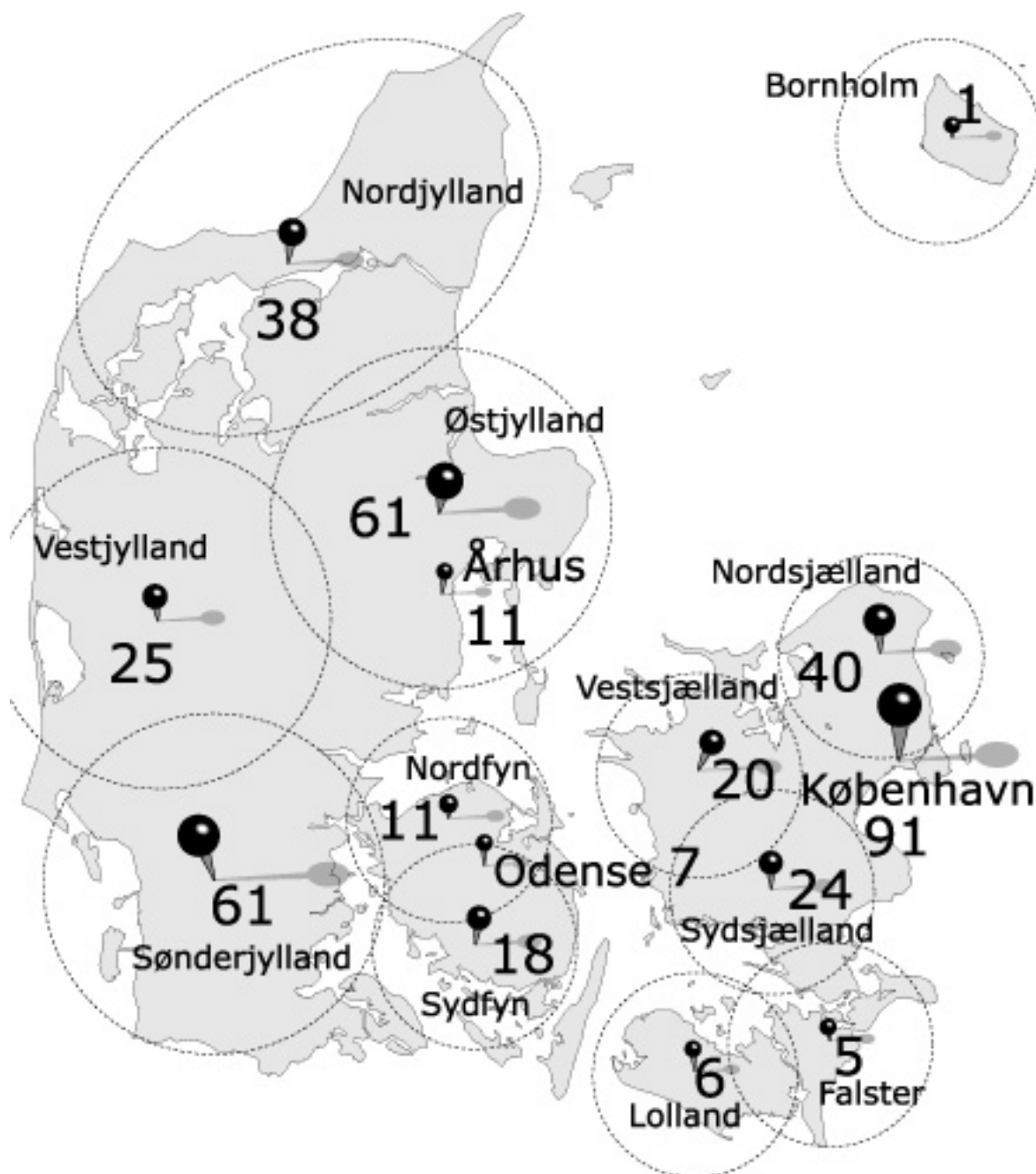

Antal svar (n) 419.

Et sidste check for om deltagerne afspejler den danske befolkning, gennemføres ved at se på, hvor deltagerne bor i landet. Kortet nedenfor viser, at deltagerne kommer fra hele landet, og at der ikke er nogen geografisk skævhed i forhold til fordelingen af hele befolkningens bopæl.

Figur 2.4: Deltagernes geografiske fordeling

2.2 De oplyste deltagere

I udgangspunktet var der kun 1 ud af 3 af deltagerne, som svarede korrekt på spørgsmålet om at 25 lande i dag er medlem af EU, mens mere end 96 % svarede korrekt ved afslutningen på høringen (se

tabel 2.5). Deltagerne har altså fortaget noget at et videnshop på spørgsmålet om EU's størrelse. Den umiddelbare konklusion er at de svar deltagerne giver i den sidste runde af spørgsmål i spørgeskemaet udtrykker et langt større vidensniveau om EU end deltagerne havde inden høringen.

Tabel 2.5: Deltagernes vidensniveau i forhold til 5 specifikke spørgsmål

	Procent rigtigt svar
Hvor mange lande er i dag medlem af EU? (25)	
- Før Europahøringen i telefoninterviewet	33
- Ved ankomst til Europahøringen	78
- Som afslutning på Europahøringen	96
Er den dominerede religion i Kroatien kristendom eller islam? (Kristendom)	
- Før Europahøringen i telefoninterviewet	56
- Ved ankomst til Europahøringen	60
- Som afslutning på Europahøringen	65
Er EU selvforsynende med ca. 30, 50 eller 70 % af sit energiforbrug? (50%)	
- Før Europahøringen i telefoninterviewet	43
- Ved ankomst til Europahøringen	24
- Som afslutning på Europahøringen	22
Hvor mange procent af EU's budget bruges til administration, ca. 5, 20 eller 50 %? (5%)	
- Før Europahøringen i telefoninterviewet	23
- Ved ankomst til Europahøringen	40
- Som afslutning på Europahøringen	47
Er det rigtigt at den økonomiske vækst i 2004 var næsten dobbelt så stor i USA som i EU? (Ja)	
- Før Europahøringen i telefoninterviewet	30
- Ved ankomst til Europahøringen	33
- Som afslutning på Europahøringen	37
Samlet videnindeks på alle 5 spørgsmål - 0 (alle forkert eller ved ikke) til 100 (alle korrekt)	
- Før Europahøringen i telefoninterviewet	37,06
- Ved ankomst til Europahøringen	46,93
- Som afslutning på Europahøringen	53,44

Antal svar (n) 381. Kun de deltagere som har besvaret spørgsmålene i alle tre runder. Korrekt svar i parentes. Indledning til vidensspørgsmål "Nu kommer nogle spørgsmål om EU generelt. Der kan være mange udviklede spørgsmål i politik, husk derfor at det altid er muligt at svare ved ikke".

Lidt over halvdelen svarer i udgangspunktet korrekt på at kristendom er den dominerede religion i Kroatien, mens næsten 2 ud 3 besvarer det samme spørgsmål korrekt ved afslutningen på Europahøringen. Også på spørgsmålet om EU's administration svarer mere end dobbelt så mange rigtigt på spørgsmålet ved afslutningen på Europahøringen som da de fik spørgsmålet i telefonen

næsten 2 måneder tidligere. Derimod er der ingen nævneværdige ændringer i spørgsmålet om graden af EU's selvforsyningsgrad mht. energi eller spørgsmålet om den økonomiske vækst i EU i forhold til USA. Disse spørgsmål kunne man heller ikke finde et svar på i det tilsendte materiale før høringen. Det krævede altså en særlig indsats for deltagerne at finde svar på disse spørgsmål.

Derimod var såvel EU's størrelse, EU's administrative omkostninger og Kroatien emner, som løbende dukkede op i gruppernes diskussioner såvel som i plenumsessionerne med eksperter og politikere. Den vidensforøgelse, som kan registreres hos deltagerne, er med til at styrke ideen om, at deltageres svar ved afslutningen af høringen bygger på en højere grad af viden og refleksion end de svar de gav, da de blev ringet op to måneder tidligere.

I det første interview svarede 14 % forkert eller ved ikke på alle 5 vidensspørgsmål, ved ankomsten til Europahøringen 8 % og ved afslutningen svarede 2 % forkert eller ved ikke på spørgsmålene. I den anden ende af skalaen svarede 11 % i telefoninterviewet korrekt på mindst 4 vidensspørgsmål, ved ankomsten 22 % og ved afslutningen 26 %. Vidensforøgelsen er altså ske både hos de i udgangspunktet mindst vidende og mest vidende og den er sket både før og under høringen.

De oplyste danskere

Der er ikke tradition for at medtage faktuelle vidensspørgsmål i danske opinionsundersøgelser. Men i de seneste år er opinionsforskere begyndt at anvende faktuelle vidensspørgsmål frem for f.eks. følelsen af at være velinformeret. Det skyldes, at undersøgelser fra udlandet har vist, at det giver et bedre billede af vælgernes politiske vidensniveau og forståelse.

Til sammenligning viste en opinionsundersøgelse i januar/februar 2005 at 27 % af dansker vidste at der er 25 medlemslande i EU. Niveaulet ligger altså på ca. sammen niveau som for et år siden.

Kilde: Kasper M. Hansen "De oplyste danskere? - Hvad ved danskerne om politik, og gør det en forskel?" i Andersen, J., Goul Andersen, J., Borre, O. Hansen, K.M. & Nielsen, H. J. (red.) Studier i danskernes vælgeradfærd. Systime. (under udgivelse)

De fem vidensspørgsmål er naturligvis kun en meget lille del af den viden som deltagerne besidder som EU. Vidensforøgelsen på de fem spørgsmål skal altså kun tages som et simpelt udtryk for deltageres samlede læring i forbindelse med Europahøringen 2006.

Tabel 2.6 og 2.7 viser begrundelser for, hvorfor deltagerne valgte at tage imod invitationen til Europahøringen.

Tabel 2.6: Hvilke grunde havde deltagerne til at tage imod invitationen

	Procent
Emnet interesserer mig	70
Muligheden for at lære noget om EU-samarbejdet	68
At få lejlighed til at diskutere med almindelige mennesker som mig selv	42
Muligheden for at møde en række danske politikere	41
Det er min pligt som borger at deltage i sådanne arrangementer	40
Muligheden for at opleve arrangementet på nærmeste hold	24
Muligheden for at komme ud og møde nye mennesker	21
Intervieweren overbeviste mig	11
Jeg havde ikke vigtigere ting at tage mig til	4
Muligheden for at komme i fjernsynet	1

Antal svar (n) varierer mellem 391 og 394. Der er mulighed for at sætte flere kryds. Derfor summerer tabellen ikke til 100. Spørgsmålsformulering ”Hvad fik dig til at tage imod invitationen til Europahøringen? (Sæt gerne flere kryds)”.

Tabel 2.7: Hvad var den vigtigst af de 10 grunde til at tage imod invitationen?

	Procent
Muligheden for at lære noget om EU-samarbejdet	35
Emnet interesserer mig	32
Det er min pligt som borger at deltage i sådanne arrangementer	16
At få lejlighed til at diskutere med almindelige mennesker som mig selv	7
Muligheden for at opleve arrangementet på nærmeste hold	4
Muligheden for at møde en række danske politikere	4
Intervieweren overbeviste mig	1
Muligheden for at komme ud og møde nye mennesker	5
Jeg havde ikke vigtigere ting at tage mig til	3
Muligheden for at komme i fjernsynet	3

Antal svar (n): 387. Spørgsmålsformulering ”Hvilket af ovenstående forhold (se tabel 2.6) var det vigtigste for dit tilsagn om deltagelse?”.

Tabel 2.6 og 2.7 viser, at interessen for emnet og muligheden for at lære mere om EU-samarbejdet er de helt klare topscorer blandt deltagerne begrundelse. Men begrundelsen om at deltagelse er en slags borgerpligt ligger også højt blandt deltagerne. 1 ud af 6 deltagere ser pligten som den vigtigste begrundelse.

På de faktuelle vidensspørgsmål (se tabel 3.5) kan man se, at deltagerne i høj grad har lært noget såvel op til Europahøringen som under Europahøringen. Inspirationsmaterialet og pjecen ”117 spørgsmål og svar om EU” blev sendt til deltagerne før Europahøringen. Inspirationsmaterialet forsøger at sætte fire forskellige synspunkter op overfor hinanden med udgangspunkt i forskellige

værdier. Som det fremgår af tabel 2.8, havde mere end 80 % af deltagerne læst omtrent eller mere end halvdelen af materialet og ca. 44 % havde læst det hele.

Tabel 2.8: Hvor grundigt læste du inspirationsmaterialet, som du fik tilsendt før Europahøringen?

	Procent
Jeg har ikke læst det	2
Jeg har læst mindre end halvdelen af materialet	18
Jeg har læst omtrent halvdelen af materialet	19
Jeg har læst mere end halvdelen af materialet	17
Jeg har læst hele materialet	44

Antal svar (n): 394.

Tabel 2.9: Deltagernes vurdering af inspirationsmaterialet (pct)

	Enig/uenig
Jeg fik ny viden om emnet	79/9
Det var spændende	65/14
Jeg har brugt materialet til at slå op i	62/21
Det var politisk balanceret	54/13
Det var for omfattende	29/48
Det var overfladisk	18/61
Der stod ikke noget, som jeg ikke vidste i forvejen	15/68
Det var skrevet i et svært sprog	14/68

Antal svar (n) varierer mellem 317 og 357. Helt enig og delvis enig er slået sammen. Helt uenig og delvis uenig er slået sammen. Spørgsmålsformulering "I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om inspirationsmaterialet?"

Næsten 8 ud af 10 fik ny viden om emnet og 65 % fandt det spændende. Derimod er der 13 %, som fandt at det ikke var politisk balanceret, og 29 % fandt det for omfattende. Selvom deltagerne er positive over for materialet, skal man altså være varsom med at gøre materialet for omfattende.

13 % fandt at materialet ikke var politisk balanceret. Når man ser nærmere på denne gruppe viser det sig at de fordeler sig på tværs af alle partitilhørsforhold. Der er altså intet belæg for at sige at materialet favoriserede ét bestemt partitilhørsforhold. Det samme er også gældende for materialet "117 spørgsmål og svar om EU".

Også pjece 117 spørgsmål og svar om EU vurderede deltagerne. Langt færre har læst det fra ende til anden, mens 3 ud af 4 har brugt det som opslagsværk. De to typer af materiale synes altså at være et godt supplement til hinanden.

Tabel 2.10: Hvor grundigt læste du "117 spørgsmål og svar om EU", som du fik tilsendt før Europahøringen?

	Procent
Jeg har ikke læst det	9
Jeg har læst mindre end halvdelen af materialet	33
Jeg har læst omtrent halvdelen af materialet	25
Jeg har læst mere end halvdelen af materialet	15
Jeg har læst hele materialet	18

Antal svar (n): 386.

Tabel 2.11: Deltagernes vurdering af "117 spørgsmål og svar om EU" (pct)

	Enig/uenig
Jeg fik ny viden om emnet	89/4
Brugt materialet til at slå op i	74/10
Det var spændende	64/10
Det var politisk balanceret	52/11
Det var for omfattende	44/36
Det var skrevet i et svært sprog	19/58
Der stod ikke noget, som jeg ikke vidste i forvejen	10/76
Det var overfladisk	8/72

Antal svar (n) varierer mellem 293 og 327. Helt enig og delvis enig er slået sammen. Helt uenig og delvis uenig er slået sammen. Spørgsmålsformulering "I hvilken grad er du enig i følgende udsagn om inspirationsmaterialet?".

Deltagerne er positive overfor pjecens indhold og form, men tilkendegiver igen at materialet synes for omfattende. Nedenfor viser tabel 2.12, at på trods af, at mange synes materialet er omfattende, har 9 % alligevel bestilt yderligere materiale fra EU-oplysningen.

Tabel 2.12: Har du bestilt ekstra materiale fra EU-oplysningen?

	Procent
Ja	9
Nej	91

Antal svar (n): 367.

2.3 Deltagernes oplevelse

I det afsluttende spørgeskema var der også en række spørgsmål designet til at få indsigt i deltagerne oplevelse af høringen.

Generelt udtrykker deltagerne stor begejstring for at havde deltaget i Europahøring 2006. Mere end 9 ud af 10 sætter krydset ud for 7, 8 eller 9 på skalaen, der måler udbyttet og som går fra 1 til 9.

Tabel 2.13: Hvordan vil du vurdere udbyttet af din deltagelse i Europahøringen? Skala 1 til 9

	Procent
9 En meget værdifuld erfaring	53,3
8	24,5
7	12,9
6	4,7
5	3,7
4	0,3
3	0,5
2	0
1 Spild af tid	0

Antal svar (n): 379.

Under 1 % af deltagerne kunne ikke tænke sig at deltage i lignende høringer i fremtiden og kun en enkelt deltager vil ikke anbefale til sin omgangskreds at deltage i lignende arrangementer i fremtiden.

Tabel 2.14: Kunne du tænke dig at deltage i en lignende høring i fremtiden, måske om andre emner?

	Procent
Ja	85,4
Måske	13,8
Nej	0,8

Antal svar (n): 376.

Tabel 2.8: Vil du anbefale din omgangskreds at deltage i en lignende høring i fremtiden, måske om andre emner?

	Procent
Ja	93,9
Måske	5,8
Nej	0,3

Antal svar (n): 377.

Alt i alt får Europahøringen 2006 altså yderst positiv feedback fra de deltagende borgere. Tabel 2.9 går lidt tættere på de forskellige elementer i Europahøringen 2006 og viser, at gruppediskussionerne er det element som deltagerne prioriterer højest i forhold til at afklare deltagerens holdninger til EU, efterfulgt af ekspertpanelet og folketingspolitikkerne, udenrigsministeren og diskussionerne uden for grupperne. Kun det ”politiske stræde” synes at være mindre vigtigt i forhold til, hvad der bidrog til at gøre deltagerne mere afklaret i deres holdninger til EU. Det skal dog bemærkes, at deltagerne ikke havde ret meget tid til at besøge det politiske stræde under Europahøringen.

Tabel 2.9: Hvor vigtig var hver del af Europahøringen i forhold til at afklare din holdning til EU? (pct)

	Stor betydning
At deltage i gruppediskussioner	80
Svarene fra ekspertpanelet	75
Svarene fra Folketingspolitikkerne	71
Svarene fra Udenrigsministeren	70
At diskutere med andre deltagere på Europahøringen uden for gruppediskussionerne	70
Materialet før høringen	52
Diskussioner på det "politiske stræde"	24

Antal svar (n) 328 til 380. Meget stor betydning og stor betydning slået sammen.

Flere end 9 ud af 10 deltagere tilkendegiver, at Europahøringen har øget deres forståelse for EU. Samtidigt viser deltagerne svar, at deres holdning er blevet mere nuanceret - vel at mærke i en atmosfære, hvor kun omkring 1 ud af 10 fandt, at der var et pres for at ændre holdning i en bestemt retning.

Tabel 2.10: Deltagerne svar til evalueringsspørgsmål (pct)

	Enig
At være med til denne Europahøring har øget min forståelse for EU-spørgsmålet	93
Der var et højt informationsniveau på Europahøringen	90
Deltagelsen i Europahøringen har styrket min forståelse for forskellige holdninger til EU	88
Deltagelsen i Europahøringen har medført, at min holdning til EU er blevet mere nuanceret	79
Europahøringen tilføjede ikke ret meget til min viden om EU-spørgsmålet	17
Der var et pres for, at deltagerne skulle ændre holdning i én bestemt retning	11

Antal svar (n) 361 til 381. Helt enig og enig slået sammen.

Europahøringen bar ifølge deltagerne præg af en stor lydhørhed over for andres argumenter. Tillige vurderede deltagerne, at de fremførte argumenter i høj udstrækning havde rod i, hvad der var bedst for Danmark og Europa, frem for kun at se på ens egen situation (se tabel 2.11).

Tabel 2.11: Deltagernes vurdering af indholdet i gruppediskussionerne (pct)

	Enig
Diskussionerne var præget af lydhørhed over for andres argumenter	92
Deltagerne i gruppen argumenterede for, hvad der var bedst og mest retfærdigt for alle borgere	82
Mange af de andre gruppedeltageres argumenter var brugbare for min egen stillingtagen	73
Deltagerne i gruppen argumenterede for, hvad der var bedst ved at henvise til, hvad der var bedst for Europa	68
Deltagerne i gruppen argumenterede for, hvad der var bedst ved at henvise til, hvad der var bedst for Danmark	54
Deltagerne i gruppen argumenterede ved at henvise til, hvad der var bedst for deltagerne selv	27

Antal svar (n) 370 til 380. Helt enig og enig slået sammen.

Også ordstyrernes rolle vurderes af deltagerne og der er (næsten) lutter ros til ordstyrerne. Ifølge deltagerne sikrede ordstyrerne, at alle kunne komme til orde, at der var en positiv stemning i gruppen og ordstyrerne bragte nye vinkler ind i diskussionen samtidigt med at de forholdt sig neutrale i debatten.

Tabel 2.12: Deltagernes vurdering af ordstyrernes rolle

	Procent
Ordstyreren sikrede, at alle kom til orde	95
Ordstyreren sørgede for en positiv stemning i gruppen	95
Ordstyreren informerede klart om formål og hensigt med gruppediskussionerne	92
Ordstyreren var behjælpelig med at få deltageres syn frem	90
Ordstyreren bidrog til, at gruppen belyste spørgsmålet om EU fra flere vinkler	83
Ordstyreren var for passiv	7
Ordstyreren favoriserede bestemte argumenter	4
Ordstyreren forsøgte at påvirke diskussionerne med sine egne holdninger	4

Antal svar (n) 378 til 382. Helt enig og enig slået sammen. Spørgsmålsformulering "Nedenfor opstilles nogle udsagn om ordstyreren, som du kan erklære dig helt enig, delvis enig, hverken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig i".

3. Vælgerens europadagsorden

Europa står over for mange forskellige grænseoverskridende udfordringer, som kræver en fælles og koordineret indsats fra flere lande. De grænseoverskridende udfordringer kræver alle opmærksomhed, men da emnerne er mange, vil der være behov for at politikerne prioritere deres opmærksomhed på de enkelte emner. Borgerne er blevet spurgt om deres bud på hvilke emner der skal have politikernes opmærksomhed.

I dette afsnit gennemgås resultaterne af borgernes prioritering af de grænseoverskridende emner ved telefoninterviewene før Europahøringen samt efter debatten om søndagen ved Europahøringen.

De 15 emner er udvalgt for at undersøge hovedspørgsmålet om, hvordan vælgerne bedømmer nogle af de grænseoverskridende problemer som Europa står overfor. Europaudvalgets Sekretariat og Dansk Kommunikation har udarbejdet listen i fællesskab, men Dansk Kommunikation har ansvaret for de endelige formuleringer. Emnerne er forsøgt udvalgt så at emnerne udtrykker forskellige europapolitiske opfattelser. Tillige er formuleringen blevet testet for at sikre, at de var så entydige og forståelige, at de kunne anvendes i et telefoninterview.

Borgerne er blevet præsenteret for en række emner. For hvert emne er de blevet bedt om at prioritere politikernes opmærksomhed på det pågældende emne fra 'slet ingen opmærksomhed' til 'hele deres opmærksomhed'. Et indeks summerer borgernes besvarelse. Indekset går fra 0 til 100, hvor værdien 0 svarer, at politikerne slet ikke skal prioritere opmærksomhed på dette emne, mens 100 betyder at emnet skal gives meget politisk opmærksomhed. Jo større indekstallet er for et emne jo mere bør emnet i følge borgerne prioriteres.

Borgerne er første gang blevet bedt om at prioritere de grænseoverskridende emner i telefoninterviewet, hvor i alt 2505 borgere blevet spurgt. I tabel 3.1 er emnerne listet efter borgernes prioritering.

Tabel 3.1: Borgernes prioritering fra telefoninterviews før Europahøringen

	Indeks	Prioritet
International terrorisme	83,15	1
Grænseoverskridende miljøproblemer	81,18	2
Forskning og teknologisk udvikling	78,96	3
Social tryghed i Europa	77,39	4
International kriminalitet	77,23	5
Håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme	74,31	6
Konflikter i Europas nærområde	73,56	7
Sikre nok energi til rimelig pris	73,53	8
Bevare nationernes særpræg	73,47	9
Styrke demokrati og menneskerettigheder uden for EU	72,46	10
Styrke den europæiske konkurrenceevne	69,91	11
Styrke forbrugerbeskyttelse	69,82	12
Indvandring til Europa	69,65	13
Øge bistand og handel med ulande	66,10	14
Styrke en fælles europæisk udenrigspolitik	65,73	15

Antal svar (n) variere mellem 2445 og 2490. Spørgsmålsformulering "De europæiske lande står overfor mange opgaver. Vi vil gerne vide, hvilke af dem, politikerne skulle gøre mere ved, hvis du skulle bestemme. Hvor vigtigt synes du, det er at politikerne giver fuld opmærksomhed til de følgende grænseoverskridende opgaver. Du kan svare fra 0 - slet ingen opmærksomhed til 10 - hele deres opmærksomhed?". Oplæsningsrækkefølgen var i tilfældig rækkefølge.

Terrorisme, som har fået den højeste indekssværdi, bør ifølge borgerne have størst opmærksomhed fra politikerne. Grænseoverskridende miljøproblemer, forskning og teknologisk udvikling, social tryghed, international kriminalitet bør ifølge borgerne også have meget stor politisk opmærksomhed. Dernæst kommer en hel række emner, som bør prioriteres højt, men hvor der ikke er nogen tydelig forskel i indekset, dvs. der er ikke nogen tydelig forskel i hvor stor politisk opmærksomhed emnerne skal have. Øget bistand og handel med ulandes samt styrkelse af en fælles europæisk udenrigspolitik er de to emner som ifølge borgerne skal have den mindste opmærksomhed. Det er der imidlertid tydeligt, at selv for de lavest prioriterede problemer er tale om en meget betydelig bevidsthed om de grænseoverskridende problemer i vælgerbefolkningen.

Ved Europahøringen blev de grænseoverskridende problemer diskuteret intenst i løbet af søndagen.

Efter afslutningen af diskussionen om emnerne og deres vigtighed blev deltagerne bedt om at gentage prioriteringen svarende til hvad de var blevet bedt om i telefoninterviewet. Tabel 3.2 angiver resultaterne fra søndag eftermiddag samt hvordan deltagerne på Europahøringen svarede i telefoninterviewet, dvs. før de kom til Europahøringen. Resultaterne fra telefoninterviewene er afgrænset udelukkende til de 419 deltagere i Europahøringen.

Tabel 3.2: Deltagernes prioritering af politisk opmærksomhed

	Søndag eftermiddag	Rangordning Søndag eftermiddag	Telefon- Interview	Rangordning Telefon-interview
Grænseoverskridende miljøproblemer	85,07	1	83,26	2
International terrorisme	83,73	2	83,82	1
Forskning og teknologisk udvikling	83,69	3	82,09	3
International kriminalitet	81,70	4	78,77	4
Sikre nok energi til rimelig pris	78,37	5	75,34	6
Indvandring til Europa	74,46	6	71,87	11
Styrke den europæiske konkurrenceevne	73,99	7	70,07	13
Styrke en fælles europæisk udenrigspolitik	73,95	8	66,96	15
Øge bistand og handel med ulande	73,42	9	68,74	14
Konflikter i Europas nærrområde	72,80	10	75,12	8
Styrke demokrati og menneskerettigheder uden for EU	72,69	11	72,58	10
Styrke forbrugerbeskyttelse	71,35	12	70,63	12
Social tryghed i Europa	70,85	13	76,99	5
Bevare nationernes særpræg	64,29	14	75,29	7
Håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme	58,51	15	73,00	9

Antal svar (n) varierer mellem 369 og 417. Spørgsformulering under høringen "De europæiske lande står overfor mange grænseoverskridende opgaver. Hvilken opmærksomhed skal politikerne give nedenstående grænseoverskridende opgaver, hvis du skal bestemme. Du kan svare fra 0 - slet ingen opmærksomhed til 10 - hele deres opmærksomhed?". Papirkemaerne under høringen havde ikke tilfældig oplæsningsrækkefølge.

Emnerne er rangordnet fra 1 til 15. Det emne som ifølge borgerne bør have den største politiske opmærksomhed, dvs. har den største indekssværdi, har prioritet 1, mens den næsthøjeste indekssværdi har prioritet 2 og så fremdeles. Indekssværdierne for emnerne er i flere tilfælde meget ens, og derfor skal rangordningen fortolkes med varsomhed.

Som det ses i tabel 3.2 sker der kun mindre ændringer i top 5, som bør have højst politisk opmærksomhed ifølge deltagerne. Deltagerne svar synes altså at være relativt stærkt forankret i vælgernes bevidsthed.

Mindst afklaring på forhånd synes der at være om emnerne indvandring til Europa, styrkelse af den europæiske konkurrenceevne, styrkelse en fælles europæisk udenrigspolitik og øget bistand og handel med ulande. Alle disse emner rykkede op ad prioriteringslisten efter, at deltagerne har haft

lejlighed til at diskutere betydningen af de grænseoverskridende problemer. Mulighederne for diskussion og refleksion har således betydning for hvilke emner borgerne mener politikerne bør give den højeste opmærksomhed.

En anden måde at udtrykke ændringerne i deltagernes holdning på er at se på forskellen mellem emnernes indeksværdier fra første telefoninterview og indeksværdierne fra deltagernes besvarelse lørdag eftermiddagen. I tabel 3.3 vises ændringen i betydningen udtrykt som ændringer i indeksværdierne. Når et emne har en positiv værdi i tabel 3.3 betyder det, at emnet er prioriteret højere søndag eftermiddag i forhold til da deltagerne tidligere svarede på samme spørgsmål i telefoninterviewet. Et negativt tal betyder, at deltagerne har prioriteret emnet som mindre væsentligt i deres besvarelse søndag eftermiddag i forhold til deres tidligere svar ved det forudgående telefoninterview.

Tabel 3.3: Ændringen i betydningen af emnerne

	Ændring i indeksværdi
Styrke en fælles europæisk udenrigspolitik	6,32
Øge bistand og handel med ulande	3,99
Styrke den europæiske konkurrenceevne	3,56
Indvandring til Europa	2,91
International kriminalitet	2,86
Sikre nok energi til rimelig pris	2,67
Grænseoverskridende miljøproblemer	2,02
Forskning og teknologisk udvikling	1,54
Styrke forbrugerbeskyttelse	0,98
International terrorisme	-0,51
Styrke demokrati og menneskerettigheder uden for EU	-0,51
Konflikter i Europas nærområde	-2,70
Social tryghed i Europa	-6,24
Bevare nationernes særpræg	-11,05
Håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme	-14,57

Antal svar (n) varierer mellem 367 og 375 Spørgsmålsformulering se tabel 3.1 og 3.2.

Tabel 3.3 viser, hvor meget navnlig emnet styrkelsen af en fælles europæisk udenrigspolitik rykkede opad på vælgernes prioriteringsliste. Også emnerne styrkelse af den øget bistand til og handel med ulande og af den europæiske konkurrenceevne fulgte godt med efter at deltagerne har haft lejlighed til at diskutere de grænseoverskridende problemstillinger med hinanden og med politikere og eksperter. Derimod bliver specielt bevarelse af nationernes særpræg og håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme prioriteret lavere søndag eftermiddag i forhold til det tidligere telefoninterview.

Borgernes prioritering af emnerne, som beskrevet ovenfor, udtrykker den gennemsnitlige værdi for alle borgerne set som helhed. Disse værdier viser hvilke emner borgerne som helhed mener, at det er væsentligt at bruge politisk opmærksomhed på. De gennemsnitlige værdier siger dog ikke noget om hvorvidt borgerne er enige om betydningen af emnerne.

Graden af borgernes enighed om hvilke emner der bør være højest på politikernes dagsorden kan udtrykkes ved den såkaldte *standardafvigelse* på deltagernes svar. Standardafvigelsen beskriver, hvor meget deltagernes svar gennemsnitligt afviger fra middelværdien. Når standardafvigelsen er lille betyder det, at borgerne er forholdsvis enige om prioriteringen af den politiske opmærksomhed, der bør gives til emnet. Når standardafvigelsen er stor de omvendt uenige om, hvilken politisk opmærksomhed et bestemt emne skal have.

I tabel 3.4 er standardafvigelsen rapporteret og emnerne er listet efter størrelsen af deres standardafvigelse. Sammen med standardafvigelsen vises emnernes prioritet, som de er rangordnet i tabel 3.2.

Tabel 3.4: Standard afvigelse på emnerne (søndag eftermiddag)

	Standardafvigelse
Grænseoverskridende miljøproblemer	16,22
Forskning og teknologisk udvikling	18,06
International kriminalitet	19,33
Styrke den europæiske konkurrenceevne	19,74
Konflikter i Europas nærområde	20,83
Øge bistand og handel med ulande	21,06
International terrorisme	21,13
Indvandring til Europa	21,56
Sikre nok energi til rimelig pris	21,58
Styrke en fælles europæisk udenrigspolitik	22,20
Styrke demokrati og menneskerettigheder uden for EU	23,09
Social tryghed i Europa	23,85
Styrke forbrugerbeskyttelse	24,26
Håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme	26,49
Bevare nationernes særpræg	29,52

Antal svar (n) varierer mellem 366 og 373. Spørgsmålsformulering se tabel 3.1 og 3.2.

Standardafvigelsen viser, at der er relativt stor enighed om en række af de højest prioriterede emner. Således er der enighed om at grænseoverskridende miljøproblemer, forskning og teknologisk udvikling og international kriminalitet bør have stor politisk opmærksomhed. Det er bemærkelsesværdigt, at der er knap så stor enighed om emnet international terrorisme, som er det næstvigtigste emne ifølge borgerne (se tabel 3.2). Standardafvigelsen for emnet international terrorisme er større end for en række af de øvrige emner, hvilket betyder, at borgerne er mere delte i spørgsmålet om, hvor meget opmærksomhed politikerne bør rette imod dette emne.

Uenigheden er størst om de emner, som gennemsnitligt blev prioriteret som de mindst vigtige af emnerne. Den store standard afvigelser for disse betyder således, at der er nogle borgere som synes at emnerne bør have stor politisk opmærksomhed, mens der er andre der mener at det ikke bør have nogen politisk opmærksomhed.

4. Et enklere EU

Borgernes indtryk af EUs interne arbejdsgange og problemer er et væsentlig element for borgernes forståelse af EU. I nærværende afsnit rapporteres borgernes holdning til hvad, der er de største interne problemer i EU. Borgerne er dels blevet spurgt om en prioritering af problemerne ved de indledende telefoninterviews. Dernæst er deltagerne ved Europahøringen blevet spurgt igen lørdag eftermiddag efter at de har haft lejlighed til at diskutere emnerne med hinanden samt har haft mulighed for at debattere og stille spørgsmål til eksperter og politikere.

Borgerne blev spurgt på en skala gående fra 'meget stort problem' til 'slet ikke noget problem'. Resultaterne fra disse spørgsmål er summeret i et indeks fra 0 til 100, hvor 0 betyder at det pågældende emne ikke er noget problem, mens 100 betyder at det er et meget stort problem. Jo større tal et emne har fået jo større problem, jo større er problemer efter borgernes mening.

Da borgerne blev spurgt i forbindelse med telefoninterviewet var de to vigtigste problemer, at EU har for udviklede arbejdsgange samt at der er for dårlig kontrol med EU's penge. I tabel 4.1 er Indeksværdierne for de øvrige emner rapporteret, og emner er opstillet med de største problemstillinger øverst. Emnerne har alle fået en værdi over 50 og bliver således alle betragtet som problemstillinger for EU's interne virke.

Figur 4.1: Prioritering af EU's interne problemer fra telefoninterviews før Europahøringen

	Indeks
at EU har for udviklede arbejdsgange	76,59
at der er for dårlig kontrol med EU's penge	72,21
at EU's landbrugspolitik ikke reformeres nok	70,91
at medlemslandene ser for meget på deres egne interesser og for lidt på helheden	68,55
at borgerne har for lidt indflydelse i EU	67,59
at EU er for dårlig til at tage fat om de problemer, som medlemslandene er fælles om	62,89
at der er for lidt offentlig debat på tværs af grænserne i EU	62,53
at for få beslutninger træffes af folkevalgte politikere	62,18
at de små lande har for ringe indflydelse i EU	62,08
at sikringen af beskæftigelse i EU er for dårlig	61,18
at medlemslandene har for lidt spillerum i forhold til EU	60,98
at de nationale parlamenter har for lille indflydelse i EU	59,76
at der er for lidt fokus på menneskerettigheder i EU	54,80

Antal svar (n) varierer mellem 2289 og 2445. Spørgsmålsformulering "Hvad synes du, at politikerne især burde tage fat på for at forbedre EU? Jeg vil nu læse nogle kritikpunkter op som man af og til hører i debatten. Du kan svare fra 0 – slet ikke noget problem til 10 – et meget stort problem som politikerne skal give hele deres opmærksomhed?". Oplæsningsrækkefølgen var i tilfældig rækkefølge.

Deltagerne i Europahøringen fik lejlighed til at diskutere EU's interne problemer om lørdagen, og inden de sluttede af lørdag blev de bedt om at rangordne EU's største interne problemer på samme måde som i det forudgående telefoninterview. I tabel 4.2 er prioritering af EU's største interne problemer listet efter deltagerne besvarelse lørdag eftermiddag. Deltagernes besvarelser i telefoninterviewet er også rapporteret, så det er muligt at sammenligne med deltagerne besvarelse af samme spørgsmål i telefoninterviewet.

Som det ses af tabel 4.2, sker der kun marginale ændringer i hvad der opfattes som de største interne problemer i EU. Den relative rangordning er stort set den samme på de to tidspunkter. Der sker en generel ændring, således at indeksværdierne stiger marginalt fra deltagerne besvarelse af telefoninterviewet til besvarelsen lørdag eftermiddag. Dette udtrykker at deltagerne vurderer de

interne problemer i EU til at være lidt større i lørdag eftermiddags besvarelse i forhold til det forudgående telefoninterview.

Figur 4.2: Prioritering af EU's interne problemer af deltagerne ved Europahøringen

	Indeks Lørdag eftermiddag	Rangordning Lørdag eftermiddag	Indeks Telefon- interview	Rangordning Telefon- interview
at der er for dårlig kontrol med EU's penge	84,20	1	73,52	3
at EU har for indviklede arbejdsgange	83,32	2	80,00	1
at EU's landbrugspolitik ikke reformeres nok	79,71	3	75,92	2
at medlemslandene ser for meget på deres egne interesser og for lidt på helheden	73,83	4	70,51	4
at der er for lidt offentlig debat på tværs af grænserne i EU	71,68	5	63,45	7
at borgerne har for lidt indflydelse i EU	68,01	6	65,76	5
at EU er for dårlig til at tage fat om de problemer, som medlemslandene er fælles om	65,24	7	63,47	6
at for få beslutninger træffes af folkevalgte politikere	58,77	8	61,91	8
at de nationale parlamenter har for lille indflydelse i EU	58,36	9	58,93	11
at medlemslandene har for lidt spillerum i forhold til EU	57,46	10	59,97	10
at sikringen af beskæftigelse i EU er for dårlig	56,16	11	60,39	9
at der er for lidt fokus på menneskerettigheder i EU	55,28	12	53,37	13
at de små lande har for ringe indflydelse i EU	51,23	13	58,54	12

Antal svar (n) varierer mellem 362-413. Spørgsmålsformulering ”Hvad synes du, at politikerne især burde tage fat på for at forbedre EU? Nedenfor er nogle kritikpunkter, som man af og til hører i debatten. Du kan svare fra 0 til 10. 0 betyder slet ikke noget problem, og 10 betyder, at det er et meget stort problem, som politikerne skal give hele deres opmærksomhed?”. Papirskemaerne under høringen havde ikke tilfældig oplæsningsrækkefølge.

For dårlig kontrol med EU's penge, EU's indviklede arbejdsgange samt de manglende reformer af landsbrugspolitikken opfattes som de væsentligste interne problemer, da de alle får omkring 80 i gennemsnitlig indekssværdi. Derimod ligger indekssværdien for at de små lande har for ringe indflydelse i EU, at der er for lidt fokus på menneskerettighederne og at der er for dårlig sikring af beskæftigelsen i EU i bunden med lidt over 50.

Deltagernes diskussion om lørdagen har ændret deltagerne prioritering af hvad de mener, der er de største interne problemer i EU. Tabel 4.3 viser hvordan deltagerne besvarelse har ændret sig fra deres oprindelige besvarelse af telefoninterviewet til deres besvarelse af det samme spørgsmål lørdag eftermiddag. I tabel 4.3 er ændringerne i indekssværdien opgjort. En positiv værdi betyder, at deltagerne har prioriteret emnet højere lørdag i forhold til deltagerne tidligere svar på samme spørgsmål i telefoninterviewet. Et negativt tal betyder, at deltagerne har prioriteret emnet som mindre væsentligt i deres besvarelse lørdag eftermiddag i forhold til deres forudgående svar i telefoninterviewet.

Danskernes blandt de kritiske europæere

Seneste Eurobarometerundersøgelse viser at 59 % af danskernes mener at EU er ineffektivt og 65 % at EU er teknokratisk. Til sammenligning var tallene for samtlige europæere (EU-25) 43 % og 49 %.

Kilde: Europabarometer: The future of Europe. April 2006.

Tabel 4.3: Ændringen i betydningen af emnerne

	Ændring i indekssværdi
at der er for dårlig kontrol med EU's penge	10,98
at der er for lidt offentlig debat på tværs af grænserne i EU	7,99
at EU's landbrugspolitik ikke reformeres nok	3,84
at medlemslandene ser for meget på deres egne interesser og for lidt på helheden	3,29
at EU har for indviklede arbejdsgange	3,07
at borgerne har for lidt indflydelse i EU	2,87
at der er for lidt fokus på menneskerettigheder i EU	2,58
at EU er for dårlig til at tage fat om de problemer, som medlemslandene er fælles om	1,83
at de nationale parlamenter har for lille indflydelse i EU	-0,89
at medlemslandene har for lidt spillerum i forhold til EU	-1,94
at for få beslutninger træffes af folkevalgte politikere	-2,07
at sikringen af beskæftigelse i EU er for dårlig	-3,63
at de små lande har for ringe indflydelse i EU	-6,26

Antal svar (n) varierer mellem 333 og 383. Spørgsmålsformulering se tabel 4.1 og tabel 4.2.

Borger har specielt skærpet holdningen til emnet ”for dårlig kontrol med EU's penge” samt den ”manglende offentlige debat på tværs af grænserne i EU”, som de har opprioriteret sammenlignet med deres oprindelige besvarelse i telefoninterviewet. Tilsvarende har borgerne nedprioriteret specielt to emner. Efter muligheden for diskussion i løbet af lørdagen ser de ikke længere for dårlig sikringen af beskæftigelsen i EU samt de små lande har for ringe indflydelse i EU, som så stort et problem som oprindeligt i telefoninterviewet. Diskussionen mellem deltagerne og deres mulighed for debat og diskussion med politikere og eksperter har altså flyttet borgernes holdninger specielt på disse ovennævnte fire emner.

Borgernes enighed om prioriteringen af EU interne problemer kan illustreres ved standardafvigelsen. Standardafvigelsen beskriver hvor meget deltagerens svar gennemsnitligt afviger fra middelværdien. Når standardafvigelsen er lille betyder det, at borgerne er forholdsvis enige om prioriteringen af EU interne problemer.

Tabel 4.4: Standardafvigelse på emnerne (Lørdag eftermiddag)

	Standardafvigelse
at EU har for indviklede arbejdsgange	18,78
at der er for dårlig kontrol med EU's penge	21,05
at medlemslandene ser for meget på deres egne interesser og for lidt på helheden	22,52
at der er for lidt offentlig debat på tværs af grænserne i EU	22,95
at EU's landbrugspolitik ikke reformeres nok	24,11
at medlemslandene har for lidt spillerum i forhold til EU	24,96
at de nationale parlamenter har for lille indflydelse i EU	25,48
at sikringen af beskæftigelse i EU er for dårlig	25,86
at EU er for dårlig til at tage fat om de problemer, som medlemslandene er fælles om	26,00
at for få beslutninger træffes af folkevalgte politikere	26,63
at borgerne har for lidt indflydelse i EU	26,98
at der er for lidt fokus på menneskerettigheder i EU	27,84
at de små lande har for ringe indflydelse i EU	29,31

Antal svar (n) varierer mellem 370 og 386. Spørgsmålsformulering se tabel 4.1 og tabel 4.2.

Tabel 4.4 viser at borgerne er meget enige om de to emner, som de også prioriterede som de to største interne problemer i EU. Derudover er det bemærkelsesværdigt, at der lidt større uenighed om hvorvidt borgernes indflydelse i EU er for lille, som ellers blev prioriteret som det sjette væsentligste interne problem for EU. Derudover er værd at bemærke, at borgernes uenighed generelt er størst for de emner, som har fået den mindste middelværdi, dvs. er blevet prioriteret blandt de mindst væsentlige interne problemer i EU. Netop spørgsmålet om de små lands

indflydelse er delvis relaterede til deltagerne politiske ståsted, idet De Radikales vælgere prioriterer dette meget lavt (indeksværdi 35), mens Socialdemokraternes, Enhedslistens og Dansk Folkepartis vælgere alle giver det en gennemsnitlig indekssværdi 58-59).

I forlængelse af deltagerne prioritering af EU's interne problemer er deltagerne også bedt om at vurdere forskellige mulige løsninger på disse problemer. Deltagerne er blevet spurgt om deres enighed i en række udsagn, da de besvarede spørgeskemaet lørdag eftermiddag. Deltagerne kunne svare at de var meget enige, delvis enige, hverken enig eller uenig, delvis uenig eller helt uenig i udsagnet.

Tablet 4.5 rapporterer andelen af deltagerne, som var helt eller delvis enige i en række udsagn. Udsagnene er oplistet efter, hvilke emner flest deltagere har været helt eller delvis enige i.

Tablet 4.5: Løsninger på EU's interne problemer (Lørdag eftermiddag, pct)

	Helt eller delvis enig
• udnævne en udenrigsminister, så EU kun har ét ansigt udadtil	55
• afskaffe den ordning, hvor EU's formandskab går på omgang mellem landene til fordel for en valgt ledelse	53
• gøre engelsk til arbejdsprog	52
• nøjes med én enkelt beslutningsform, hvor der kan stemmes i alle sager, som landene ikke kan blive enige om	52
• skære ned på antallet af interesser, der skal høres, før EU kan beslutte sig	41
• mindske antallet af EU-kommissærer, så der ikke er én fra hvert medlemsland	35
• mindske Europa-Parlamentets plads i beslutningsprocessen	20

Antal svar (n) varierer mellem 351 og 388. Spørgsmaalsformulering "De følgende udsagn drejer sig om forskellige metoder til at forenkle EU's arbejdsgange. Er du enig eller uenig i udsagnene? EU's arbejdsgange bør forenkles ved at ...".

Over halvdelen af deltagerne er helt eller delvis enige om at en EU-udenrigsminister, som kunne vise EU's ansigt udadtil, er en mulig løsning. Der er også tilslutning fra over halvdelen til at afskaffe at EU's formandskab går på omgang, samt til at vælge engelsk til arbejdsprog, samt nøjes med én enkelt beslutningsform i sager, som landene ikke kan blive enige om. Derimod er kun 35 % som ønsker at mindske antallet af EU-kommissærer, så der ikke er én fra hvert medlemsland, og kun 2 ud af 10 deltagere er enige i at mindske Europa-Parlamentets plads i beslutningsprocessen.

Danskernes: Vi vil stemme!

Danskerne er blandt de europæere som værdsætter deltagelse i offentlige valg højest. 50 % af danskerne mener at deltagelse i valg vil styrke følelsen af at være "en europæisk borger". Blandt alle europæerne (EU-25) er der kun 21 % som har samme mening.

Kilde: Europabarometer: The future of Europa. April 2006.

Løsningerne på EU's interne problemer er ikke trivielle. Deltagerne diskuterede problemer og løsninger i løbet af lørdagen, og i spørgeskemaet lørdag eftermiddag blev de konfronteret med en række udsagn, hvor de skulle vælge et ud af to udsagn. Udsagnene er formuleret med et ønske om at stille nogle virkelighedstro dilemmaer og afvejninger op, der samtidig var fremstillet på en så enkel og præcis måde. Det blev også understreget både fra værterne i plenum og fra ordstyrerne, at det altid er acceptabelt at svare ved-ikke, hvis man finder at et spørgsmål er formuleret skævt i forhold til, hvordan

man selv opfatter det givne problem. Denne mulighed var der også lidt flere, der anvendte her. Indledningen til spørgsmålene lød "Nu følger nogle spørgsmål, hvor to argumenter er stillet op over for hinanden. Hvilket argument er du mest enig med?". Nedenfor rapporteres resultaterne af deltagerne afvejning af udsagnene på i alt 4 afvejninger.

Udsagn 1: Er du mest enig med A eller B i de følgende diskussioner?

A siger: Forenkling af EU's beslutningsgang er vigtigere end alle særinteresser – herunder også hensynet til de mindre landes indflydelse.

B siger: Det er afgørende, at de mindre lande bevarer deres indflydelse, selvom det er med til at gøre beslutningsgangen i EU mere indviklet.

Mest enig med A 27,3 %

Mest enig med B 72,7 %

Antal svar (n): 363

I udsagn 1 er deltagerne blevet bedt om at afveje to udsagn, og størstedelen af deltagerne var enige med udsagn B, som udtrykker, at den indviklede beslutningsgang accepteres mod at mindre lande bevarer deres indflydelse. Hovedparten af deltagerne er således ikke villige til at forenkle beslutningsgangen, hvis det betyder mindre hensyntagen til de mindre landes indflydelse.

Udsagn 2: Er du mest enig med A eller B i de følgende diskussioner?

A siger: EU's beslutninger kan kun blive tilstrækkeligt demokratiske, hvis EU forenkles væsentligt sammenlignet med i dag

B siger: Der er grænser for, hvor meget EU's beslutninger kan forenkles, hvis borgere, virksomheder og politikere fra 25 lande skal have indflydelse på dem.

Mest enig med A 40,6 %

Mest enig med B 59,4 %

Antal svar (n): 363

I udsagn 2 er deltagerne mere delt, da ca. 41 % af deltagere mener, at EU kun kan blive tilstrækkelig demokratisk, hvis EU forenkles væsentlig sammenlignet med i dag. Derimod mener 59 % af deltagerne at der er grænser for hvor meget EU's beslutninger kan forenkles, hvis alle skal have mulighed for indflydelse.

Udsagn 3: Er du mest enig med A eller B i de følgende diskussioner?

A siger: Det er afgørende, at EU bliver mere gennemskelig end i dag, så man kan se, hvem der træffer beslutningerne, hvordan og hvorfor.

B siger: Det vigtigste er, at EU kommer med effektive løsninger på landenes problemer. Det er mindre vigtigt, at man ved præcis, hvordan EU arbejder.

Mest enig med A 74,5 %

Mest enig med B 25,5 %

Antal svar (n): 357

Da deltagerne blev bedt om at afveje gennemskeligheden i EU beslutninger i forhold til at EU kommer med effektive løsninger i udsagn 3, så mener 75 % af deltagerne at gennemskeligheden bør være det væsentligste kendetegn ved EU's beslutningsgang.

Udsagn 3: Er du mest enig med A eller B i de følgende diskussioner?

A siger: De nationale parlamenter skal med i forhandlingerne allerede fra starten, hvis der skal laves om på EU's traktater i fremtiden.

B siger: Hvis der går indenrigspolitik i traktatforhandlingerne, giver de intet resultat. Det er bedre at lade udenrigsministrene forhandle sig frem til et kompromis.

Mest enig med A 64,3 %

Mest enig med B 35,7 %

Antal svar (n): 361

Endelig er deltagerne blevet bedt om at afveje to udsagn om de nationale parlamenters involvering i forhandlingen af fremtidige EU traktater. Hovedparten af deltagerne mener, at de nationale parlamenter skal involveres fra starten, og under 36 % af deltagerne mener, at det er bedre at overlade forhandlingerne til udenrigsministrene.

Deltagernes besvarelse på ovenstående udsagn viser hvordan deltagerne vægter nogle af de problemstillinger i EU's opbygning, der har med de indviklede arbejdsgange at gøre. Det generelle indtryk er, at deltagerne lægger vægt på åbenhed og gennemsækelighed.

At EU træffer beslutninger, som de i øvrigt er enige i, er ikke nok. Og forenklingen skal ikke ske på bekostning af den indflydelse på beslutningerne som virksomheder, borgere, politikere og EU's små medlemslande har i dag.

5. Hvem skal løse Europas grænseoverskridende problemer?

Som afslutningen på Europahøring 2006 blev deltagerne bedt om at svare på, hvilken rolle EU skal spille i forhold til at løse forskellige grænseoverskridende problemer. To problemer skiller sig markant ud – grænseoverskridende miljøproblemer og forskning og teknologisk udvikling, hvor mere end 3 ud af 4 deltagere siger, at EU skal spille en større rolle end i dag.

Næsten 2 ud af 3 finder at energi, terrorisme og kriminalitet også kræver en større indsats fra EU.

Tabel 5.1: På hvilke områder skal EU spille en større rolle end i dag

	Procent
Grænseoverskridende miljøproblemer	79
Forskning og teknologisk udvikling	76
Sikre nok energi til rimelig pris	66
International terrorisme	64
International kriminalitet	64
Indvandring til Europa	55
Styrke en fælles europæisk udenrigspolitik	54
Øge bistand og handel med ulande	47
Styrke forbrugerbeskyttelse	45
Styrke demokrati og menneskerettigheder uden for EU	44
Social tryghed i Europa	39
Konflikter i Europas nærområde	35
Styrke den europæiske konkurrenceevne	34
Bevare nationernes særpræg	24
Håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme	19

Antal svar (n) varierer mellem 366 og 382. Spørgsmålsformulering ”Hvilken rolle skal EU spille i forhold til at løse de grænseoverskridende opgaver? – Større rolle end i dag, Som i dag, Mindre rolle end i dag, Ved ikke”.

Blandt de problemer, hvor omkring halvdelen af deltagerne mener at indsatsen skal øges, finder vi problemer som indvandring, europæisk udenrigspolitik, bistand og handel med ulande, forbrugerbeskyttelse og demokrati.

På social tryghed, konflikter i nærområder, konkurrenceevne, nationernes særpræg og fugleinfluenza et det et klart mindretal, som mener, at EU skal spille en større rolle end tidligere. Her mener deltagerne altså, at EU *ikke* skal udvide den rolle som unionen har i dag.

Men at EU skal spille en større rolle end i dag på en række områder er ikke ensbetydende med, at nationalstaterne skal spille en mindre rolle. Dette fremgår også at deltagerens svar nedenfor.

På forskning og teknologisk udvikling mener mere end 70 % af deltagerne at nationalstaten skal gøre en større indsats. Da 76 % af deltagerne samtidig mener, at EU skal gøre en større indsats på området, sender deltagerne således et klart signal om at indsatsen over for forskning og udvikling skal opprioriteres i national såvel som europæisk regi.

Tabel 5.2: På hvilke områder skal nationalstaten spille en større rolle end i dag

	Procent
Forskning og teknologisk udvikling	71
Sikre nok energi til rimelig pris	66
International terrorisme	56
International kriminalitet	56
Grænseoverskridende miljøproblemer	53
Styrke forbrugerbeskyttelse	50
Styrke en fælles europæisk udenrigspolitik	45
Øge bistand og handel med ulande	40
Styrke demokrati og menneskerettigheder uden for EU	37
Indvandring til Europa	37
Social tryghed i Europa	37
Bevare nationernes særpræg	36
Styrke den europæiske konkurrenceevne	30
Håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme	22
Konflikter i Europas nærområde	22

Antal svar (n) varierer mellem 364 og 377. "Hvilken rolle skal nationalstaten spille i forhold til at løse de grænseoverskridende opgaver? – Større rolle end i dag, Som i dag, Mindre rolle end i dag, Ved ikke".

Også på energiområdet skal nationalstaten gøre en større indsats end i dag. Her mener mere end 2 ud af 3, at nationalstaten skal gøre en større indsats.

Grundlæggende er der et iøjnefaldende sammenfald mellem hvilken rolle EU og nationalstaten skal spille for at løse de grænseoverskridende problemer. Trods små nuanceforskelle ønsker deltagerne altså både at nationalstaten og EU skal spille en central rolle i løsningen af de grænseoverskridende problemer. Deltagerne ønsker en styrkelse på begge niveauer.

For at komme nærmere ind på, om der var nogle sager, der kunne skæres væk fra EU's arbejdsområder, blev deltagerne bedt om at afkrydse de emner, som slet ikke bør indgå i EU-samarbejdet (se tabel 5.3).

Tabel 5.3: Områder der slet ikke skal indgå i EU-samarbejdet

	Procent
Bevare nationernes særpræg	38
Social tryghed i Europa	18
Styrke forbrugerbeskyttelse	15
Øge bistand og handel med ulande	14
Indvandring til Europa	9
Håndtering af fugleinfluenza og andre smitsomme sygdomme	9
Styrke en fælles europæisk udenrigspolitik	8
Styrke demokrati og menneskerettigheder uden for EU	8
Sikre nok energi til rimelig pris	6
Forskning og teknologisk udvikling	6
Konflikter i Europas nærområde	6
International kriminalitet	5
Styrke den europæiske konkurrenceevne	4
International terrorisme	4
Grænseoverskridende miljøproblemer	3

Antal svar (n): 399. "Det er muligt at forenkle EU ved at skære nogle af de hovedområder væk som EU beskæftiger sig med. Nedenfor nævnes en række emner. Sæt kryds ud for de emner, som efter din mening slet IKKE bør indgå i EU-samarbejdet". Mulig afkrydsning: "Bør slet IKKE indgå i EU-samarbejdet".

38 % af deltagerne mener at det ikke skal indgå i EU-samarbejdet at bevare nationernes særpræg, mens 18 % mener, at social tryghed i Europa ikke skal indgå.

Grundlæggende er det værd at bemærke, at meget få af deltagerne vil fjerne områder fra EU. Det bekræfter ovenstående konklusion om, at deltagerne ønsker at EU skal spille en vigtig rolle i at løse de grænseoverskridende problemer i fremtiden.

Spørgsmålene om, hvorvidt der skal skæres områder væk fra EU, relaterer sig til diskussionen om EU's forenkling, som blev diskuteret i afsnit 4, og her mener deltagerne altså klart, at løsningen ikke er at forenkle EU ved at skære hovedområder ud af EU's arbejdsfelt.

6. EU's indsats i forhold til terror, miljø, forskning og social tryghed

Deltagernes diskussion fokuserede bl.a. på international terror, miljøproblemer, forskning og social tryghed, som også var topscoreren i borgernes prioritering i telefoninterviewet. Inden for disse fire emner blev deltagerne spurgt søndag eftermiddag efter at de havde afsluttet diskussionen, hvordan de forholdt sig til en række konkrete forslag på de fire områder. I forslagene blev deltagerne bedt om at svare på hvilken rolle EU skal spille. Deltagerne havde mulighed for at svare ja, muligvis, næppe eller nej til udsagnene. I de følgende fire tabeller er rapporteret den andel af deltagerne, som svarede ja eller muligvis til udsagnene.

I spørgsmålet om terror, så viser tabel 6.1 at langt hovedparten af deltagerne mener, at EU bør samarbejde mere om retsforfølgelse, samarbejde mere om overvågning, sikre at terrorismetænkte ikke får visum til EU-landene, men der er samtidig også 46 % af deltagerne som er bekymrede for den enkelte borgers retsbeskyttelse, hvis EU-landene samarbejder tættere om terrorbekæmpelse. Der er altså generelt stor tilslutning til et samarbejde mellem EU-landene om terrorbekæmpelse, men mange har et forbehold i forhold til retssikkerheden.

Tabel 6.1: Andel af deltagere som svarende ja eller muligvis til følgende udsagn om terrorisme (pct)

	Andel som svarede ja eller muligvis
Skal EU-landene samarbejde mere, hvis det kan hjælpe til at retsforfølge terrorister?	99 (86)
Skal EU-landene samarbejde mere om at overvåge af terrorismetænkte?	96 (74)
Skal EU sikre at terrorismetænkte ikke får visum til EU-landene?	95 (73)
Skal EU forsøge at mindske årsagerne til terror gennem fælles udenrigspolitik?	94 (70)
Skal EU-landene opbygge et fælles beredskab i tilfælde af terrorangreb?	90 (62)
Er du bekymret for den enkelte borgers retsbeskyttelse, hvis EU-landene samarbejder tættere om terrorbekæmpelse?	46 (21)

Antal svar (n) varierer mellem 369-385. Parentes rene ja svar. Spørgsmålsformulering "Nedenfor er en række opgaver inden for terrorbekæmpelse. Skal EU efter din mening spille en rolle her?" Mulig afkrydsning: "Ja, Muligvis, Næppe, Nej, Ved ikke".

Når det drejer sig om sikring af miljøet (se tabel 6.2), så går hovedparten af deltagerne ind for at EU skal gøre mere i forhold til en lang række områder med betydning for miljøet. Der er dog et punkt, hvor kun lidt over 6 ud af 10 deltagere mener EU bør spille en rolle, nemlig spørgsmålet om hvorvidt EU skal kunne fastsætte fælles regler for kvaliteten af drikkevand i de enkelte EU-lande. Men generelt er der en overvældende tilslutning til at EU skal spille en større rolle på miljøområdet.

Tabel 6.2: Andel af deltagere som svarende ja eller muligvis til følgende udsagn om miljø (pct)

	Andel som svarede ja eller muligvis
Skal EU gøre mere for at begrænse miljøskadelige stoffer i produkter?	98 (89)
Skal EU løbende skærpe kravene til biler, så miljøet belastes mindre?	97 (84)
Skal EU gøre mere for at bekæmpe grænseoverskridende luftforurening?	97 (86)
Skal EU presse på verdensplan for at mindske ændring af det globale klima?	95 (78)
Skal EU påtage sig en rolle for at forbedre miljøet i EU's nabolande?	91 (52)
Skal EU fastsætte fælles regler for kvaliteten af drikkevand i EU?	62 (30)

Antal svar (n) varierer mellem 376-385. Parentes rene ja svar. Spørgsmålsformulering "Nedenfor er en række opgaver inden for miljø. Skal EU efter din mening spille en rolle her?" Mulig afkrydsning: "Ja, Muligvis, Næppe, Nej, Ved ikke".

Når det drejer sig om deltagerne holdning til EU's rolle i forhold til forskningen, så viser tabel 6.3, at langt hovedparten af deltagerne ønsker at EU skal spille en rolle. Der er således omkring 9 ud af 10 deltagere, der mener at EU skal spille en rolle inden for udsagn om forskning som blev præsenteret for deltagerne.

Tabel 6.3: Andel af deltagere som svarende ja eller muligvis til følgende udsagn om forskning (pct)

	Andel som svarede ja eller muligvis
Skal EU finansiere forskningsprogrammer i stor skala, hvor forskere kan arbejde sammen med kolleger fra andre EU-lande?	97 (75)
Skal EU bruge penge på at sikre, at EU-landene kommer på højde med USA, når det gælder opfindelser af nye produkter?	93 (63)
Skal EU hjælpe erhvervslivet med at udvikle teknologi, som forbedrer EU's konkurrenceevne?	92 (59)
Skal EU presse EU-landene til at nå målet om, at 3 pct. af bruttonationalproduktet (BNP) bruges på forskning?	89 (57)
Skal EU bruge penge på forskning, der ikke har erhvervmæssig betydning?	87 (57)

Antal svar (n) varierer mellem 368-381. Parentes rene ja svar. Spørgsmålsformulering ”Nedenfor er en række opgaver inden for forskning. Skal EU efter din mening spille en rolle her?” Mulig afkrydsning: ”Ja, Muligvis, Næppe, Nej, Ved ikke”.

I spørgsmålet om EU's rolle i forhold social tryghed, viser deltagerne sig at være lidt mere delte (jvf tabel 6.4). De fleste er enige i, at EU skal være med til at sikre den økonomiske vækst i EU. Der er også flertal for at lade EU gribe ind, hvis sociale ordninger i et medlemsland giver omkostninger for andre EU-lande. Derimod vil kun 35 % af deltagerne være med til at begrænse importen fra lande med væsentligt dårligere velfærdsordninger end EU-landene, og kun 29 % af deltagerne vil være med til EU kan blande sig i medlemslandenes beskæftigelsespolitik. Hvis man ser på den rene ja procent er det tydeligt at danskerne er skeptiske over for eventuelle EU tiltag inden for social tryghed. Selvom man kan spore en sammenhæng mellem deltagerens partivalg og deres kritiske holdning til tiltag inden for social tryghed i EU-regi er relativ rodfæstet på tværs af deltagernes partipolitiske ståsted.

Tabel 6.4: Andel af deltagere som svarede ja eller muligvis til følgende udsagn om social tryghed (pct)

	Andel som svarede ja eller muligvis
Vil en styrkelse af den økonomiske vækst i EU forbedre den sociale tryghed?	90 (42)
Skal EU gribe ind, hvis sociale ordninger i et medlemsland giver omkostninger for andre EU-lande?	74 (30)
Skal EU være med til at sikre arbejde til ældre, handicappede og indvandrere?	58 (25)
Skal EU fastsætte mindstesatser for arbejdsløshedsdagpenge og alderspension, som alle EU lande skal leve op til?	42 (16)
Skal EU begrænse import fra lande med væsentligt dårligere velfærdsordninger end EU-landene?	35 (13)
Skal EU have kompetence til at blande sig i medlemslandenes beskæftigelsespolitik for at fremme vækst og beskæftigelse?	29 (4)

Antal svar (n) varierer mellem 339-378. Parentes rene ja svar. Spørgsmålsformulering ”Nedenfor er en række opgaver inden for forskning. Skal EU efter din mening spille en rolle her?” Mulig afkrydsning: ”Ja, Muligvis, Næppe, Nej, Ved ikke”.

Generelt er deltagerne meget interesseret i at EU skal spille en rolle i forhold til bekæmpelse af terror og miljøproblemer samt i forhold til styrkelse af forskning, men deltagerne er lidt mere delte i spørgsmålene om EU's involvering i emner direkte relateret til social tryghed.

7. EU's naboer

Da deltagerne blev inviteret til Europahøringen i telefonen, blev de også stillet et spørgsmål om, hvilke krav der skal lægges vægt på i forhold til kommende ansøgninger om medlemskab af EU. Tabel 7.1 viser, hvordan de interviewede borgere vægtede de forskellige krav. Tallene er opgjort som indekspoint fra 0 til 100. Hvis alle interviewede havde lagt maksimal vægt på kravet, ville indekset være 100.

Den helt klare topscorer er demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder med næsten en maksimal score på 93 point. Kravet om at ansøgerlandet lever op til disse tre kriterier opfatter vælgerne som et ufravigeligt krav.

Tabel 7.1: Relevansen af forskellige krav til nye ansøgerlande

	Indeksværdi 0 til 100
at ansøgerlandet lever op til EU's krav om demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder	92,92
muligheder for at sikre fred og stabilitet	85,06
at det gavner ansøgerlandets politiske og økonomiske udvikling at være med i EU	71,29
at ansøgerlandet har en velfungerende markedsøkonomi	69,36
at det bliver lettere for danske borgere og virksomheder at etablere sig i ansøgerlandet	66,21
at det bliver lettere for ansøgerlandets borgere og virksomheder at etablere sig i EU	65,62
at EU ikke må blive for stort, fordi samarbejdet så risikerer at gå i stå	60,46
at det bliver dyrt at optage ansøgerlandet	55,98
at ingen lande på det europæiske kontinent må udelukkes fra EU-medlemskab	53,22
at kristendommen er den mest udbredte religion i ansøgerlandet	43,91
at ansøgerlandets kultur minder om den danske	40,06

Antal svar (n) varierer mellem 2393 og 2490. Spørgsmålsformulering "Den sidste gruppe af spørgsmål handler om, hvilke forhold EU skal lægge vægt på, når nye lande søger om optagelse i EU. Ikke alle forhold er lige vigtige. Hvilke forhold synes du politikerne skal lægge vægt på, når der kommer ansøgninger fra lande uden for EU. Du skal svare 0 - slet ingen vægt til 10 - meget stor vægt?". Oplæsningsrækkefølgen var i tilfældig rækkefølge.

Også muligheden for at sikre fred og stabilitet er meget vigtig for danskerne, efterfulgt af økonomisk udvikling og mulighed for at borgere og virksomheder kan etablere sig på tværs af grænserne.

I bunden af listen finder vi kravet om en kristen religion og en kultur, som minder om den danske. Disse krav er altså de mindst vigtige for den danske befolkning ud af de 11 krav de interviewede blev bedt om at prioritere.

Hvis man begrænser opgørelsen fra telefoninterviewet på de 419 deltagere i Europahøringen 2006, viser det sig for det første, at prioriteringen er helt identisk med samtlige 2505 interviewede. De 419 deltagere kan altså siges at være fuldt repræsentative i forhold til de danske vælgere også på dette punkt.

Tabel 7.2: Deltagernes prioritering af kravene til nye ansøgerlande i telefoninterviewet

	Indeksværdi 0 til 100
at ansøgerlandet lever op til EU's krav om demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder	94,51
muligheder for at sikre fred og stabilitet	86,86
at det gavner ansøgerlandets politiske og økonomiske udvikling at være med i EU	72,71
at ansøgerlandet har en velfungerende markedsøkonomi	68,52
at det bliver lettere for danske borgere og virksomheder at etablere sig i ansøgerlandet	66,73
at det bliver lettere for ansøgerlandets borgere og virksomheder at etablere sig i EU	65,01
at EU ikke må blive for stort, fordi samarbejdet så risikerer at gå i stå	60,22
at ingen lande på det europæiske kontinent må udelukkes fra EU-medlemskab	55,02
at det bliver dyrt at optage ansøgerlandet	54,75
at kristendommen er den mest udbredte religion i ansøgerlandet	46,11
at ansøgerlandets kultur minder om den danske	39,59

Antallet af svar(n) varierer mellem 406 og 419. Spørgsmålsformulering se tabel 6.1.

Mens tabel 7.2 viser resultater før høringen, viser tabel 7.3 svarene på samme spørgsmål ved afslutningen af høringen.

Tabel 7.3: Deltagernes prioritering af kravene til nye ansøgerlande ved afslutning på høringen

	Indeksværdi 0 til 100
at ansøgerlandet lever op til EU's krav om demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder	94,32
muligheder for at sikre fred og stabilitet	82,26
at det gavner ansøgerlandets politiske og økonomiske udvikling at være med i EU	69,27
at ansøgerlandet har en velfungerende markedsøkonomi	65,49
at EU ikke må blive for stort, fordi samarbejdet så risikerer at gå i stå	61,96
at det bliver lettere for danske borgere og virksomheder at etablere sig i ansøgerlandet	61,66
at det bliver lettere for ansøgerlandets borgere og virksomheder at etablere sig i EU	55,50
at ingen lande på det europæiske kontinent må udelukkes fra EU-medlemskab	53,82
at det bliver dyrt at optage ansøgerlandet	48,59
at ansøgerlandets kultur minder om den danske	30,45
at kristendommen er den mest udbredte religion i ansøgerlandet	30,43

Antal svar (n) varierer mellem 361 og 384. Spørgsmålsformuleringen "Hvilke forhold skal politikerne lægge vægt på, når der kommer ansøgninger fra lande uden for EU. Du kan svare fra 0 - slet igen vægt til 10 – meget stor vægt?" Papirskemaerne under høringen havde ikke tilfældig oplæsningsrækkefølge.

Deltagernes top fire såvel som de fire mindst prioriterede krav til nye ansøgerlande er identiske før og efter høringen. Hverken informationsmaterialet eller debatten på Europahøringen har altså kunne rokke ved deltagerne krav til nye ansøgerlande. Der er altså tale om nogle relativt robuste og rodfaste ønsker fra deltagerne.

Tabel 7.4 og 7.5 ser nærmere på graden af uenighed mellem deltagerne i forhold til de 11 krav til nye ansøgerlande før og efter Europahøringen. Tallene i tabellerne er standard afvigelser og fortæller, hvor meget svarene spreder sig om deltagerens gennemsnitlige svar til de forskellige krav.

Tabel 7.4: Deltagerens uenighed til kravene til nye ansøgerlande i telefoninterviewet

	Standard-afvigelsen
at kristendommen er den mest udbredte religion i ansøgerlandet	34,24
at ingen lande på det europæiske kontinent må udelukkes fra EU-medlemskab	32,06
at ansøgerlandets kultur minder om den danske	29,86
at EU ikke må blive for stort, fordi samarbejdet så risikerer at gå i stå	29,67
at det bliver lettere for danske borgere og virksomheder at etablere sig i ansøgerlandet	25,35
at det bliver dyrt at optage ansøgerlandet	24,75
at det bliver lettere for ansøgerlandets borgere og virksomheder at etablere sig i EU	22,39
at ansøgerlandet har en velfungerende markedsøkonomi	22,19
at det gavner ansøgerlandets politiske og økonomiske udvikling at være med i EU	21,29
muligheder for at sikre fred og stabilitet	15,77
at ansøgerlandet lever op til EU's krav om demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder	10,49

Antal svar (n) varierer mellem 407 og 419. Spørgsmaalsformulering se tabel 7.1.

Tabel 7.5: Deltagerens uenighed til kravene til nye ansøgerlande ved afslutningen på høringen

	Standard-afvigelsen
at ingen lande på det europæiske kontinent må udelukkes fra EU-medlemskab	33,92
at EU ikke må blive for stort, fordi samarbejdet så risikerer at gå i stå	32,14
at kristendommen er den mest udbredte religion i ansøgerlandet	32,03
at ansøgerlandets kultur minder om den danske	29,38
at det bliver dyrt at optage ansøgerlandet	28,39
at det bliver lettere for danske borgere og virksomheder at etablere sig i ansøgerlandet	26,66
at ansøgerlandet har en velfungerende markedsøkonomi	25,24
at det bliver lettere for ansøgerlandets borgere og virksomheder at etablere sig i EU	25,18
at det gavner ansøgerlandets politiske og økonomiske udvikling at være med i EU	24,26
muligheder for at sikre fred og stabilitet	20,79
at ansøgerlandet lever op til EU's krav om demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder	13,68

Antal svar (n) varierer mellem 358 og 384. Spørgsmaalsformulering se tabel 7.3.

Uenigheden er forholdsvis størst når det gælder spørgsmål om evt. at udelukke visse lande i Europa fra EU, samt i spørgsmålene om religionens og kulturs betydning i denne sammenhæng. Disse spørgsmål deler altså vælgerne. Samtidige er det også værd at bemærke, at uenigheden er større end uenigheden var på Europas grænseoverskridende problemer og spørgsmål om EU's forenkling fra analyserne i afsnit 3 og 4.

Både før og efter Europahøringen er der stor enighed om topscorerne demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder og muligheden for fred og stabilitet. Her står deltagerne altså sammen og endnu engang viser det sig at være et svar, som er relativt upåvirket af den information og debat deltagerne har deltaget i.

Tabel 7.6 viser, hvordan kravene er rykket op eller ned af deltagerens prioritering siden telefoninterviewet i marts.

Umiddelbart er det kun spørgsmålet om, hvorvidt EU risikerer at blive for stort, som rykker en smule op af listen. Generelt synes deltagerne at have lempet kravene til nye ansøgerlande, fordi alle undtagen et krav rykker ned ad listen.

Især tre emner er flyttet mærkbart ned af listen. De tre emner, som er rykket væsentligt ned ad listen, er spørgsmålet om, hvorvidt ansøgerlandet skal have kristendom som religion, spørgsmålet om vigtigheden af at ansøgerlandets borgere og virksomheder skal have lettere ved at etablere sig i EU og endelig spørgsmålet om, at ansøgerlandets kultur skal minde om den danske.

Tabel 7.6: Hvordan flytter kravene til medlemslandene i deltagerens prioritering sig fra telefoninterviewet til efter høringen.

	Ændring i indeksværdi
at EU ikke må blive for stort, fordi samarbejdet så risikerer at gå i stå	0,63
at ansøgerlandet lever op til EU's krav om demokrati, retssikkerhed og menneskerettigheder	-0,29
at ingen lande på det europæiske kontinent må udelukkes fra EU-medlemskab	-0,71
at ansøgerlandet har en velfungerende markedsøkonomi	-2,89
at det gavner ansøgerlandets politiske og økonomiske udvikling at være med i EU	-3,32
muligheder for at sikre fred og stabilitet	-4,43
at det bliver lettere for danske borgere og virksomheder at etablere sig i ansøgerlandet	-5,31
at det bliver dyrt at optage ansøgerlandet	-5,89
at ansøgerlandets kultur minder om den danske	-9,39
at det bliver lettere for ansøgerlandets borgere og virksomheder at etablere sig i EU	-9,64
at kristendommen er den mest udbredte religion i ansøgerlandet	-16,09

Antal svar (n) varierer mellem 349 og 384. En positiv værdi betyder, at kravet er rykket op ad listen, mens en negativ værdi betyder, at kravet er rykket ned af listen. Spørgsmålsformulering se tabel 7.1 og 7.3.

Debatten har altså fået deltagerne til at lægge mindre vægt på kravet om kulturelt slægtskab og kristen religion når de taget stilling til hvilke lande, der kan komme ind i EU. Også den lettere adgang for ansøgerlandets borgere og virksomheder til at etablere sig i EU, røg længere ned på deltagerens prioriteringsliste over krav til nye ansøgerlande.

Deltagerne blev også bedt om at vurdere konkrete landes relation til EU både i form af medlemskab (tabel 7.7) og samarbejde (7.8).

Tabel 7.7: Deltagerens holdning til udvalgte landes medlemskab (pct)

	Bør optages så hurtigt som det er praktisk muligt	Bør måske optages på længere sigt	Bør aldrig blive medlem
Norge	81	18	1
Schweiz	76	22	1
Island	71	26	3
Kroatien	32	63	5
Makedonien (FYROM)	24	69	7
Serbien og Montenegro	24	68	8
Bosnien-Hercegovina	21	73	6
Moldova	16	67	17
Albanien	14	76	10
Tyrkiet	11	56	32
Ukraine	9	59	32
Georgien	7	61	32
Hviderusland	5	51	44

Antal svar (n) varierer mellem 407 og 419. Spørgsmålsformulering "Bør følgende lande efter din mening optages hurtigt, måske senere eller aldrig som medlem af EU?" Mulig afkrydsning: "Bør optages så hurtigt som det er praktisk muligt, Bør måske optages på længere sigt, Bør aldrig blive medlem, Ved ikke"

Deltagerens svar viser en meget nuanceret stillingtagen til medlemskabsspørgsmålet. På den ene side har intet land et flertal imod sig i forhold til medlemskab, men modsat er det kun Norge, Island og Schweiz, der har et flertal for, at de skal optages hurtigst muligt. Alle de andre lande kan altså ifølge flertallet eventuelt optages på længere sigt.

Deltagerne er mest skeptisk over for Hviderusland, hvor 44 % mener, at Hviderusland aldrig bør optages som medlem. Efterfulgt af Georgien, Ukraine og Tyrkiet, hvor 32 % af deltagerne mener, at landene aldrig bør optages i EU.

Deltagerne blev også bedt om at tage stilling til, hvordan samarbejdet med udvalgte lande skal udvikles i fremtiden. Tabel 7.8 viser deltagerens svar.

Tabel 7.8: Deltagerens holdning til udvalgte landes samarbejde med EU (pct)

	Samarbejdet bør udvides	Som nu	Samarbejdes bør mindskes
Norge	70	30	0
Schweiz	67	33	1
Island	62	37	1
Bosnien-Hercegovina	55	42	3
Tyrkiet	54	38	8
Albanien	51	47	1
Kroatien	51	47	2
Serbien og Montenegro	48	49	4
Makedonien (FYROM)	45	52	3
Ukraine	38	57	6
Moldova	33	63	4
Georgien	29	65	6
Israel	28	61	11
Algeriet	27	67	6
Marokko	27	66	7
Armenien	26	71	4
Hviderusland	26	64	10
Jordan	26	66	8
Tunesien	26	64	10
Azerbajdjan	25	71	4
Egypten	24	63	13
De Palæstinensiske selvstyreområder	23	46	31
Libanon	22	65	12
Libyen	21	66	14
Syrien	19	61	20

Antal svar (n) varierer mellem 281 og 342. Spørgsmålsformulering ” Bør EU samarbejde med følgende lande mere, mindre eller som i dag?” Mulig afkrydsning: ”Samarbejdet bør udvides, Som i dag, Samarbejdes bør mindskes, Ved ikke”.

Deltagerens svar kan grundlæggende dele landene op i 4 kategorier. Den første kategori indeholder Island, Schweiz og Norge. Der er et klart flertal for at udvide samarbejdet med disse tre europæiske lande.

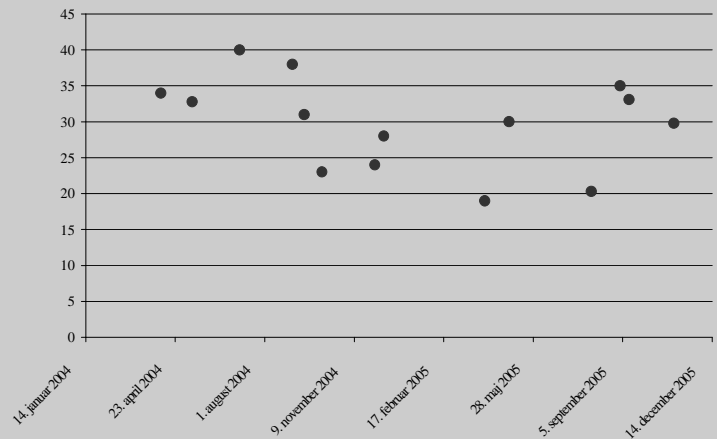
Den anden gruppe er landene på Balkan og Tyrkiet. Her mener omkring halvdelen at samarbejdet skal udvides, mens få mener, at samarbejdet skal mindskes. Ifølge deltagerens opfattelse skal EU-samarbejdet med Balkan og Tyrkiet altså udvikles i samme grad.

Ukraine skiller sig ud ved at 38 % ønsker at udvide samarbejdet, mens kun 6 % ønsker at mindske samarbejdet. Ukraine ligger altså væsentlig under Balkan og Tyrkiet, men samtidigt også over den sidste gruppe af lande.

Denne sidste gruppe af lande udgør landene i Mellemøsten og Afrika samt Hviderusland, Georgien og Azerbajdjan, hvor kun omkring 1 ud af 4 deltagere ønsker at EU skal udvide samarbejdet. Deltagerne synes altså at have en forholdsvis klar forestilling om, hvor bredt geografisk EU-samarbejdet skal strække sig.

Danskernes holdning til Tyrkiets optagelse i EU

Andel af danskerne som mener at Tyrkiet bør optages som medlem af EU (pct) (restprocent ved ikke, og nej)

Kilde: Mandag Morgen 8. maj 2005 – samlet fra dagspressen.

Der har endnu aldrig været et flertal for Tyrkiets optagelse EU i traditionelle danske meningsmålinger.

Bilag 1. Program for Europahøring 2006

Lørdag den 29. april 2006

9.30-10.30: Ankomst til Syddansk Universitet

10.30-11.00: Velkomst og introduktion

- Bjarne Graabech Sørensen, Prorektor Syddansk Universitet
- Folketingets formand Christian Mejdahl (V)
- Europaudvalgets formand Elisabeth Arnold (B)
- Værterne Cecilie Beck og Jesper Steinmetz introducerer dagens program

11.00-13.00: Diskussion i grupper: Hvad er EU's største interne problemer?

- Frokost i grupperummene

13.00-13.20: Borgerne møder politikere om EU's største interne problemer?

- Udenrigsminister Per Stig Møller (C)

13.20-14.00: Borgerne møder politikere om EU's største interne problemer

- Hanne Dahl (JuniBevægelsen) og Rune Lund (Enhedslisten) i panel

14.00-15.00: Diskussion i grupper: Hvordan løses EU's største interne problem?

15.00-15.40: Pause / det "Politiske stræde"

- Boder og caféer i det "Politiske stræde" åbner*

15.40-16.00: J. M. Barroso på storskærm om løsninger af EU's interne problemer

- Svenning Dalgaard (TV2) udspørger formanden for Europa-kommissionen, José Manuel Barroso, på basis af deltageres spørgsmål

16.00-17.00: Borgerne udspørger ekspertpanel om løsninger på EU's største interne problem

- Tidligere generalsekretær for EU's Ministerråd Niels Ersbøll, professor i EU-ret Hjalte Rasmussen, direktør for Dansk Institut for Internationale Studier Nanna Hvidt og chefredaktør for EUobserver.com Lisbeth Kirk

17.00-17.30: Udfyldelse af spørgeskema

- Afgang til hotel

19.30: Middag med serveringsteatret Cafe Kølbert

22.00: Fest med James Sampson og Copy Right

Søndag den 30. april 2006

9.00-10.50: Diskussion i grupper: De grænseoverskridende udfordringer til Europa

11.00-11.20: Borgerne møder politikere om Europas grænseoverskridende udfordringer

- Helle Thorning-Schmidt (A)

11.20-11.50: Borgerne møder politikere om Europas grænseoverskridende udfordringer

- Udenrigsminister Per Stig Møller (K)

12.00-13.00: Frokost

13.00-14.00: Diskussion i grupper: Hvor går Europas grænser?

14.00-15.20: Borgerne møder politikere om hvor Europas grænser går

- Pia Kjærsgaard (O), Marianne Jelved (B), Villy Søvndal (F) og Ole Krarup (N) i panel

15.20-16.30: Besvarelse af spørgeskema

16.30: Afrejse

*Udover de fastsatte programpunkter havde borgerne mulighed for at møde en række politikere under uformelle former. Det skete i det "politiske stræde", hvor medlemmer af Folketingets Europaudvalg og deres partier samt bevægelser og organisationer fra Borgernes Dagsorden inviterede borgerne til en café-snak.

Bilag 2. Oversigt over rekrutteringen til Europahøringen 2006

	Bemærkninger	Deltagere
Oprindelig stikprøve udtrukket på fasttelefonnumre	Stratificeret på amt (15 enheder).	4.884
Epinion: interview	Interviewene blev gennemført fra 21. februar til 7. marts 2006. Svarprocent 51.3 med 10 genopkald.	2.505
Var interesseret i at deltage	1255 ytrede interesse for at deltage og modtog en folder om Europahøringen 2006.	1.255
Epinion: rundringning	1255 forsøges kontaktet via telefon fra den 4. - 23. marts, 12 genopkald. 612 var forsat interesseret i at deltage, 541 sagde nej tak, 101 kunne ikke træffes. 1 person mangler adresse og kontaktes ikke.	612
EU-oplysningen udsender 5. april	Udsendelse af "117 spørgsmål og svar om EU". En enkelt melder afbud inden udsendelsen. Forskelligt følgebrev til unge og ældre med ekstra overtagelse rettet mod de unge.	611
Epinion udsender 12. april	Udsendelse af inspirationsmateriale.	611
Epinion: rundringning.	18. - 20. april. 14 genopkald. 49 melder afbud inden telefonopkaldet. Det vil sige at Epinion forsøgte at få kontakt med 562 potentielle deltagere. Af de 562 meldte 37 meldte afbud inden telefonopkaldet. 441 accepterer endeligt invitationen. 43 personer, som man ikke havde hørt fra efter to skriftlige henvendelser blev telefonisk kontaktet og meldt fra. 41 blev ikke truffet. Udsendelse af billetter til de deltagere, som skulle med tog.	441
Tilmeldt 21. april	Flere af de 41 personer som ikke kunne træffes have selv henvendt sig og tilmeldt sig. Desuden blev enkelte forsøgt kontaktet af Dansk Kommunikation. Endelige blev der sendt et afbudsbrev til 12 personer som man ikke kunne få fat via telefon og som ikke har henvendt sig efter to skriftlige henvendelser.	463
Tilmeldt 29. april	Frafald, der skyldes afbud.	453
Deltagere i Europahøringen	Frafald, der skyldes udeblivelse og afbud på dagen. - 3 personer var nødsaget til at rejse inden programmet sluttende.	419